

ZARZĄDZENIE NR 106/2021
WÓJTA GMINY ŁĄCKO

z dnia 22 listopada 2021 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022- 2028

Na podstawie art. 16b ust. 1, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794, 803 i 1981), art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834), Uchwały NR 68/XIII/2015 Rady Gminy Łącko z dnia 23 września 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Łącko, Wójt Gminy Łącko zarządza, co następuje:

§ 1. 1. Zarządza się przeprowadzenie konsultacji społecznych dotyczących uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022- 2028

2. Konsultacje przeprowadza się w okresie od 23.11.2021 r. do 14.12.2021 r.

3. Przedmiotem konsultacji jest projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2021- 2026 stanowiący załącznik Nr 1 do zarządzenia.

§ 2. Konsultacje mają na celu zebranie uwag, wniosków, opinii mieszkańców gminy Łącko w sprawie projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022- 2028.

§ 3. 1. Konsultacje przeprowadza się w formie udostępnienia projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022- 2028 do publicznego wglądu

2. Projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022- 2028 jest dostępny w Ośrodku Pomocy Społecznej w Łącku, na stronie internetowej Urzędu Gminy Łącko pod adresem <https://www.lacko.pl>, w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem <https://bip.malopolska.pl/uglacko>

§ 4. 1. Zgłaszanie uwag lub propozycji mieszkańców na formularzu konsultacyjnym, stanowiącym załącznik Nr 2 do zarządzenia, należy złożyć: na Dzienniku Podawczym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Łącku, za pośrednictwem Poczty Polskiej na adres: Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącku, 33-390 Łącko 445, skanem wypełnionego i podpisanego formularza konsultacyjnego na adres poczty elektronicznej ops@lacko.pl, za pomocą platformy ePUAP z dopiskiem „Konsultacje - Strategia”.

2. Za przeprowadzenie konsultacji odpowiedzialny jest kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącku.

§ 5. Treść niniejszego zarządzenia podaje się do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na tablicach ogłoszeń: Urzędu Gminy Łącko, Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącku oraz w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej Gminy Łącko.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt

mgr Jan Dziedzina

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Nr 106/2021

Wójta Gminy Łącko

z dnia 22 listopada 2021 r.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022-2028

Formularz Konsultacji Społecznych

1. Dane uczestnika konsultacji społecznych:

1.	Imię i nazwisko:	
2.	Nazwa instytucji/ organizacji :	
3.	Telefon/ e-mail	

2. Zgłaszane uwagi, propozycje do przedstawionego projektu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022-2028.

Lp.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, NUMER STRONY) W przypadku celu strategicznego prosimy o określenie numeru celu	obecne brzmienie	proponowane brzmienie	uzasadnienie
1.				
2.				
3.				

3. Propozycje uzupełnień (innych niż wymienione powyżej), zmian przedstawionego dokumentu wraz z uzasadnieniem:

TREŚĆ PROPOZYCJI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022-2028 zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 1000) oraz art. 6 ust. 1 lit.a w związku z art. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych „RODO”/Dz.Urz.UE L 119/1/.

.....

Czytelny podpis

UWAGA!

Wypełniony formularz należy dostarczyć w terminie do dnia 14.12.2021 r. za pomocą poczty elektronicznej na adres ops@lacko.pl lub złożyć osobiście w siedzibie OPS Łącko.

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 106/2021

Wójta Gminy Łącko

z dnia 22 listopada 2021 r.

Projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022-2028

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA
GMINY ŁĄCKO
NA LATA 2022-2028**

SPIS TREŚCI:

SPIS TREŚCI:	2
I CZĘŚĆ - WSTĘP	4
1. Wstęp.....	4
2. Uwarunkowania tworzenia strategii	6
1. Metodologia pracy nad strategią.....	6
2. Podstawy prawne, uwarunkowania strategiczne i programowe	8
II CZĘŚĆ - DIAGNOSTYCZNA	12
1. Podstawowe informacje o Gminie.....	12
2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.....	13
3. Edukacja	18
4. Zasoby mieszkaniowe	20
5. Zdrowie	21
6. Kultura.....	22
7. Bezpieczeństwo Publiczne	24
8. Bezrobocie.....	24
9. Sytuacja osób niepełnosprawnych i starszych	25
10. Problem uzależnienia	29
11. Przemoc w rodzinie	30
12. Problem bezdomności	33
13. Wspieranie rodziny i pieczy zastępczej.....	34
15. Społeczność Romska	46
16. Prognoza problemów społecznych	50
17. Analiza SWOT	52
18. Wnioski z diagnozy	54
19. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych	

Gminy Łącko na lata 2021-2028.....	55
20. Kierunki i zakres działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych.....	56
21. Cele strategiczne i operacyjne	60
22. Harmonogram, podmioty odpowiedzialne za realizację strategii, źródła finansowania	67
23. Ramy finansowe	80
24. Monitoring i ewaluacja.....	81
Spis tabel:	84

I CZĘŚĆ - WSTĘP

Zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, na których opiera się lokalna polityka społeczna.

1. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę w procesie planowania społecznego. Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny na mocy Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy głosi, że do obowiązkowych zadań własnych gminy należy: "opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka".

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łącko wskazuje istotne kwestie społeczne, z jakimi zmagają się mieszkańcy, a także wytycza: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Wskazuje również na sposób realizacji podejmowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii, określa ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań. Strategia jest dokumentem stworzonym na okres sześcioletni i dlatego niezbędny jest jej stały monitoring i ewaluacja realizowanych zadań. Działania te będą pomocne w dostosowywaniu celów i zadań przewidzianych do wykonania w kolejnych etapach realizacji w zależności od zmieniających się potrzeb społecznych.

Rozwój gminy opiera się na kształtowaniu celów polityki społecznej, uznając jednocześnie za J. Auleytnerem (Auleytner J., Polska polityka społeczna. Ciągłość i zmiany. Warszawa 2004) za fundamentalne dziedziny polityki społecznej następujące jej obszary:

- politykę ludnościową i rodzinną
- politykę w dziedzinie zatrudnienia, płac, warunków i ochrony pracy
- politykę mieszkaniową
- politykę w zakresie ochrony zdrowia

- politykę oświatową
- politykę kulturalną
- politykę w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej
- politykę w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej

Prezentacja wyników badań dotycząca mieszkańców Gminy Łącko poszukujących wsparcia w tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej, w oparciu o ustawę o pomocy społecznej oraz inne pokrewne ustawy, składa się z analizy dokumentów pozyskanych z tutejszego ośrodka. Do opracowania strategii wykorzystano również materiały sprawozdawcze z Głównego Urzędu Statystycznego, dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Sączu dla powiatu nowosądeckiego, dane z Urzędu Gminy Łącko, dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu, dane oświatowe, a także dokumenty programowe polityki społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, której celem jest kształtowanie ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych. Działalność państwa oraz innych instytucji i podmiotów w zakresie pomocy społecznej zmierza do zaspokajania potrzeb społeczeństwa poprzez wsparcie osób i rodzin, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, a ich własne zdolności, możliwości i zasoby nie pozwalają na pokonanie trudności bez pomocy zewnętrznej.

Życie społeczne, polityczne i gospodarcze podlega ciągłym przemianom. Dynamika tych zmian zmusza jednostki zaangażowane w tworzenie polityki społecznej do perspektywicznego myślenia, przewidywania, planowania i dostosowywania się do nowych uwarunkowań. Do tego potrzeba spójnej i zorganizowanej strategii, która będzie odporna na wpływ jednostkowych problemów, ale będzie opierała się o długotrwałą, skuteczną i racjonalną pomoc. Planowanie strategiczne pomaga w efektywnym rozpoznawaniu zagrożeń społecznych, podejmowaniu działań profilaktycznych i niwelowania negatywnych konsekwencji pojawiających się problemów społecznych.

Władze samorządu oraz instytucje pomocy społecznej mierzą się z trudnym wyzwaniem radzenia sobie ze zjawiskiem ubóstwa, bezrobocia, migracji, problemami osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, a także wynikających z uzależnienia, przemocy w rodzinie czy

przestępczości. Wyzwania te wymagają polityki społecznej opartej na długofalowych działaniach i kompleksowym podejściu do problemów.

Dla prawidłowej realizacji polityki społecznej, określania właściwych wzorców interwencji kryzysowych oraz wypracowywania systemowych rozwiązań dla zagrożeń, jakie mogą zaburzać funkcjonowanie lokalnej społeczności, została opracowana niniejsza strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Łącko. Podmiotem, biorącym udział w opracowywaniu strategii i będącym odpowiedzialnym za jej wdrożenie i ewaluację jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącku.

2. Uwarunkowania tworzenia strategii

1. Metodologia pracy nad strategią

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko została przygotowana na lata 2022-2028. Stanowi zbiór określonych działań, kierujących do minimalizowania i eliminowania negatywnych skutków problemów dotyczących sferę społeczną. Stanowi również odpowiedź na potrzeby mieszkańców wynikające ze specyficznych uwarunkowań. Jest to dokument o charakterze planistycznym, zawierającym rekomendacje w zakresie kontynuowania działań, realizowanych dotychczas przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącku oraz wdrożenia nowych rozwiązań i projektów z zakresu polityki społecznej. Należy jednak podkreślić, że strategia nakreśla jedynie kierunek podejmowanych działań i decyzji. Szczegóły opracowania konkretnych inicjatyw, projektów i podejmowania interwencji, powinny wynikać z dokumentów operacyjnych i procesowych, dostosowanych do założeń dokumentu strategicznego.

Strategia określa misję, wyznacza cele strategiczne i operacyjne, a także wskazuje działania, których wdrożenie powinno przyczynić się do rozwiązywania problemów społecznych i zminimalizowania ich skutków w oparciu o trwałe wzorce interwencji społecznych. Strategia definiuje istniejące problemy, wyznacza najważniejsze priorytety i wskazuje metody ich rozwiązywania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022-2028 została opracowana w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zmian społecznych w perspektywie okresu obowiązywania dokumentu. W jej przygotowaniu wykorzystano analizę źródeł zastanych, przedłożonych materiałów statystycznych i urzędowych, analizę SWOT. Wynikiem prac diagnostycznych jest określenie obszarów problemowych, na których powinna

się skupić polityka społeczna Gminy. Natomiast z części programowej wynikają kierunki działań oraz wskaźniki ich wykonania, a także zakładany czas realizacji.

Strategia została przygotowana w oparciu o zarys, określony w art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z nim, strategia zawiera:

1. Diagnozę sytuacji społecznej.
2. Prognozę zmian w zakresie objętym strategią.
3. Określenie:
 - a. celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b. kierunków niezbędnych działań,
 - c. sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d. wskaźników realizacji działań.

Prognozę zmian społecznych oparto o analizę aktualnej sytuacji społecznej, zauważalne trendy lokalne i globalne. Wzięto pod uwagę potencjał rozwojowy gminy oraz posiadane zasoby i istniejącą infrastrukturę.

Cel główny oraz cele szczegółowe określone w strategii zostały sformułowane zgodnie z metodologią SMART (cele są konkretne, mierzalne, osiągalne, realistyczne i określone w czasie). Natomiast wskaźniki realizacji celu zostały sformułowane z wykorzystaniem reguły CREAM (wskaźniki są precyzyjne, odpowiednie, możliwe do ekonomicznego pomiaru, adekwatne i mierzalne).

Kierunki niezbędnych działań zostały zaplanowane z uwzględnieniem podstawowych zasad polityki społecznej, tj.:

- zasady pomocniczości,
- zasady szerokiego zasięgu skutków,
- zasady partycypacji społecznej.

System realizacji strategii opiera się o szereg działań obligatoryjnych i fakultatywnych, a także o zastosowanie określonych programów i projektów i wykorzystanie innych narzędzi wsparcia. Ramy finansowe dla zaproponowanych działań zostały oparte o dotychczasowe dane na temat budżetu gminy, przeznaczonego na działania z obszaru polityki społecznej.

2. Podstawy prawne, uwarunkowania strategiczne i programowe

Do aktów prawnych, regulujących założenia strategii, a także wpływających na proces jej realizacji, można zaliczyć m.in.

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. O świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o

wolontariacie,

- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Na poziomie krajowym:

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”, której głównym celem jest rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia, szczególnie osób z grup będących w gorszym położeniu na rynku pracy, rozwój ekonomii społecznej, kształcenie ustawiczne, poprawę dostępności zasobów mieszkaniowych, wsparcie rodzin w opiece nad dzieckiem, rozwój form i metod pracy z rodziną w kryzysie, wprowadzenie nowych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, tworzenie modelu kompleksowego wsparcia osób starszych

2. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL), której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Inne działania i programy rządowe

- Wsparcie dla bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy (MRiPS),
- Wsparcie rodzin z dziećmi oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (MRiPS),
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych (MRiPS),
- Zmiana zasad podlegania ubezpieczeniu społecznemu wobec niektórych rodzajów wykonywania pracy (MRiPS),
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych (MRiPS),
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego młodzieży (MRiPS/OHP),
- Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej poprzez zapewnienie funkcji socjalnej szkoły (MEN),

- Wsparcie dla opiekunów osób niepełnosprawnych (MRiPS),
- Rozwój sektora ekonomii społecznej (MRiPS),
- Zmiany w systemie pomocy społecznej (MRiPS),
- Pomoc państwa w zakresie dożywiania (MRiPS).
- Program rządowy Rodzina 500+

Do akt prawnych mających istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu jak i monitoring przyszłych działań należą:

- 1) Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. 2021 poz. 1372), regulująca zakres i charakter zadań spoczywających na gminie, m.in. ochronę zdrowia, pomoc społeczną, gminne budownictwo mieszkaniowe, edukację publiczną, współpracę z organizacjami pozarządowymi.
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 1876 z późn.zm.).
- 3) Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 111).
- 4) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 176).
- 5) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 821).
- 6) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 685)
- 7) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 1057.)
- 8) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. 2021 poz. 1100).
- 9) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. 2021 poz. 1285).
- 10) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. 2021 poz. 1119)
- 11) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity

Dz.U. 2021 poz. 1249).

- 12) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity Dz.U. z 2015 poz. 2082, z późn. zm.).
- 13) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 1327).
- 14) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tekst jednolity Dz.U. 2019 poz. 2407)

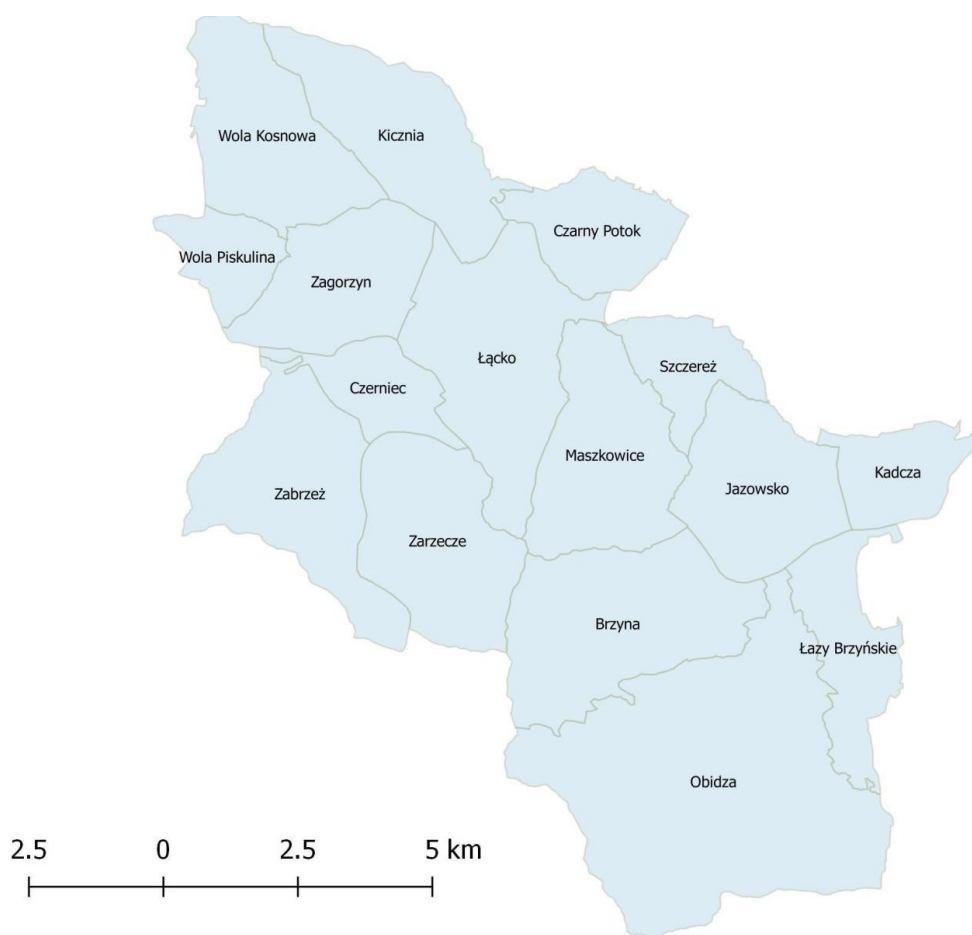
W ramach polityki strukturalnej i Europejskiego Funduszu Społecznego istnieją regulacje podejmowane przez Radę, Parlament i Komisję Europejską, dotyczące Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej oraz polityki społecznej i wsparcia społecznego.

- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych (1260/99 WE),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1783/99WE),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999 roku w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/99WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku dotyczące koordynacji pomocy w ramach strategii przedakcesyjnej dla krajów ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej oraz zmieniające rozporządzenie 3906/89EWG (1266/99WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku ustanawiające Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej (1267/1999WE).

II CZĘŚĆ - DIAGNOSTYCZNA

1. Podstawowe informacje o Gminie

Gmina Łącko położona jest w południowej Polsce, w województwie małopolskim, w powiecie nowosądeckim. Obszar gminy zajmuje 132 km², co stanowi 8,6 powierzchni powiatu. W skład gminy wchodzi 16 miejscowości: Brzyna, Czarny Potok, Czarniec, Jazowsko, Kadcza, Kicznia, Łazy Brzyńskie, Łącko Maszkowice, Obidza, Szczereż, Wola Kosnowa, Wola Piskulina, Zabrzeż, Zagorzyn, Zarzecze.

Mapa 1. Podział administracyjny Gminy Łącko

Źródło: opracowanie własne

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Wiedza o mieszkańcach i szczegółowa diagnoza aktualnej sytuacji demograficznej w gminie jest wyznacznikiem przyszłych dokumentów polityki społecznej, jakie muszą powstać na wymienionym obszarze. Tylko profesjonalna diagnoza zasobów ludzkich pozwala określić rozwój kapitału ludzkiego i w przyszłości pomoże osiągnąć wyższy stopień zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego.

Zmiany w strukturze ludności wg wieku kształtowane są przez liczbę urodzeń, liczbę zgonów oraz migracje. Społeczność dzieli się więc na różne grupy wiekowe, aby ocenić zmiany w jej strukturze. W niniejszym opracowaniu, mieszkańcy gminy zostali podzieleni na: ekonomiczne grupy wiekowe,

Znajomość liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, czyli wchodzącym na rynek pracy oraz w wieku poprodukcyjnym jest nierozłączna w analizie popytu i podaży na rynku pracy. Podział mieszkańców umożliwia wyznaczenie roczników, które wymagają szczególnej opieki. Podział na edukacyjne grupy wiekowe wyodrębnia grupy wiekowe dzieci w wieku przedszkolnym, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej oraz studentów szkół wyższych. Przedstawiono również charakterystykę ludności najstarszej, tj. w wieku powyżej 80 lat, wyliczono współczynnik wsparcia międzypokoleniowego, a także dokonano analizy kobiet w wieku 15-49 lat (wiek rozrodczy). Posłużono się danymi z Urzędu Gminy Łącko dotyczącymi liczby urodzeń, zgonów, zawartych małżeństw, rozwodów. Dokonano analizy przestrzennej badanego zjawiska.

Według danych z Urzędu Gminy w Łącku stanu na 30 czerwca 2020 r, liczba ludności gminy Łącko wyniosła 16 570 osób, z czego 49,62% stanowiły kobiety, a 50,38% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 15,33 % ludności powiatu, 0,49% ludności województwa. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco:

1. osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły: 20,80%
2. osoby w wieku produkcyjnym 64,67%,
3. osoby w wieku poprodukcyjnym 14,24%.

W latach 2019-2020 r liczba ludności utrzymała się na takim samym poziomie.

Tabela 1: Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Grupa wiekowa	Kobiety	Mężczyźni	Razem
0-9	1 115	1 172	2 287
10-19	1 035	1 160	2 195
20-29	1 193	1 235	2 428
30-39	1 261	1 324	2 585
40-49	1 079	1 155	2 234
50-59	951	1 021	1 972
60-69	776	778	1 544
70+	807	527	1 334
Razem	8 207	8 372	16 579

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy w wieku powyżej 85 roku życia.

Zjawisko starzenia się ludności będzie się pogłębiać, dlatego też należy podejmować działania mające na celu pomoc osobom w wieku sędziwym w ich życiu codziennym, w ich integracji ze społeczeństwem, jak również podejmować inicjatywy mające na celu przeciwdziałanie ich marginalizacji. Liczba mieszkańców gminy powyżej 85 roku życia wynosiła w roku 2020- 208, co stanowi 1,26% ogółu mieszkańców gminy.

Do prezentacji relacji międzypokoleniowych pomiędzy osobami najstarszymi a ich dziećmi, służy współczynnik wsparcia międzypokoleniowego wskazujący, ile osób w wieku powyżej 85 lat przypada na 100 osób w wieku 50-64. W gminach, gdzie zmniejsza się

dziethość, wartośd tego wskaźnika będdie narastać, co stwarza wyzwania dla polityki społecznej, przy zapewnianiu opieki i świadczeń dla osób w wieku najstarszym. Wartośd wskaźnika dla całej gminy wyniosła 7,88 %.

Urodzenia, zgony, przyrost naturalny, małżeństwa

Ważnym zagadnieniem w diagnozie sytuacji demograficznej mieszkańców gminy jest liczba urodzeń i zgonów oraz wyznaczenie na podstawie tych wartości wskaźnika przyrostu naturalnego. Polityka ludnościowa w gminie powinna zatem uwzględniać potrzeby mieszkańców związane z fazami życia i różną sytuacją materialną. Powinna również zwracać uwagę na problemy, dotyczące w dużej mierze systemu edukacyjnego jak również uwzględniać uwarunkowania rynku pracy. Dodatkowo przy wzroście liczby najstarszych mieszkańców, powinno się opracować założenia polityki ukierunkowanej na seniorów, która winna być kompleksowa, nakierowana na godne i zdrowe starzenie się, włączając w to działania różnych organizacji i instytucji.

Według danych statystycznych GUS w Gminie Łącko, w 2018 roku urodziło się 138 dzieci (120 chłopców i 118 dziewczynek). W 2020 roku liczba urodzeń zwiększyła się do 251 (143 chłopców i 108 dziewczynek).

Aby wyznaczyć przyrost naturalny, należy wziąć pod uwagę również liczbę zgonów przypadających na daną miejscowość. Ogólna liczba zgonów w 2018 roku w Gminie Łącko wynosiła 148, a w 2020 roku 170.

Przyrost naturalny określa nam różnicę między liczbą urodzeń a liczbą zgonów. Na terenie gminy, przyrost naturalny w 2018 roku był dodatni i wyniósł $PN=90$, a w 2020 roku zmniejszył się do $PN=81$.

Zmiany społeczno-kulturowe, rozpowszechnianie się wiedzy medycznej i psychologicznej, przemiany wartości, rozwój sektora usług materialnych i niematerialnych, powodują przekształcenia komórki społecznej jaką jest rodzina. Do skutków tych przemian należy zmniejszenie znaczenia małżeństwa na rzecz swobodnych związków, późniejsze zawieranie małżeństw, opóźnienie urodzenia pierwszego dziecka, a tym samym zmniejszenie się ilości dzieci w jednej rodzinie, przejście od rodziny skoncentrowanej na dzieciach do rodziny skoncentrowanej na rodzicach, wzrost liczby rozwodów oraz ogólne zmniejszenie się dzietności.

W Gminie Łącko w 2018 roku zawarto łącznie 106 małżeństwa, w roku 2019 zawarto

85 małżeństw a w 2020 roku ich liczba wyniosła 94. Natomiast liczba rozwodów w roku 2019 wynosiła 8 i w roku 2020 wzrosła do aż 16.

**Tabela 2: Ogólna liczba zawartych małżeństw w Gminie Łącku w roku 2020 z
uwzględnieniem wieku**

K M	do 19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 +	Razem
do 19	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
20-24	1	19	2	0	0	0	0	0	0	0	22
25-29	1	15	21	6	0	0	0	0	0	0	43
30-34	0	4	6	7	0	0	0	0	0	0	17
35-39	0	2	0	1	2	0	0	0	0	0	5
40-44	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
45-49	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
50-54	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
55-59	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
60 +	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	3	40	29	15	3	2	1	1	0	0	94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wiek rozrodczy kobiet

Płodność kobiet jest rozumiana jako natężenie urodzeń w badanej populacji kobiet, będących w wieku rozrodczym, a jej miernikiem jest ogólny współczynnik płodności wyrażający stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat. W Polsce ogólny współczynnik płodności ulegał systematycznemu zmniejszaniu: od 111 urodzeń na 1000 kobiet w wieku rozrodczym w 1950 roku i 37 w 2005 roku.

Liczba kobiet w wieku rozrodczym na terenie Gminy Łącko wynosiła 8072. Na 1000 kobiet będących w wieku rozrodczym w roku 2020 przypadały 32 urodzenia.

Migracje

Liczba osób napływających na dany obszar zależy w wielu przypadkach od różnych czynników, ale przede wszystkim w czasach współczesnych od możliwości zatrudnienia w danej gminie lub w jej pobliżu. Jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia dla pewnych grup ludności, to ważnymi czynnikami są jakość środowiska przyrodniczego i społecznego, cena mieszkań (ziemi), koszty utrzymania, dostępność do infrastruktury a także więź rodzinna. Według definicji z GUS, migracje wewnętrzne to zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w tym: w przypadku gmin miejsko - wiejskich, zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy, z terenów wiejskich na miejskie lub odwrotnie. Fakt przybycia (tj. zameldowania) do danej jednostki administracyjnej w celu zamieszkania określa się mianem napływu migracyjnego (wędrownego), wyjazdu - w celu zamieszkania w innej jednostce - mianem odpływu migracyjnego (wędrownego). Saldo migracji to różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań.

Według danych statystycznych GUS w 2020 roku, z terenu Gminy Łącko zostało wymeldowanych 115 osób w ruchu wewnętrznym oraz 1 osoba w ruchu zagranicznym.

Z kolei w tym samym roku, w ruchu wewnętrznym zostało zameldowanych 97 osób, oraz 6 osoba z zagranicy.

Saldo migracji wewnętrznych w gminie wynosiło SMW= -18, a saldo migracji zagranicznych SMZ= 5.

3. Edukacja

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Dane na temat placówek oświatowych Gminy Łącko dotyczą roku szkolnego 2020/2021 (baza SIO, stan na 30 wrzesień 2020 roku). Zostały przygotowane przez Samorządowe Centrum Usług Wspólnych, sprawujące nad nimi nadzór. W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajdują się 2 żłobki dysponujące 55 miejscami, 18 przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, dysponujących 701 miejscami, 15 świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w tym: 11 przyszkolnych i 4 pozaszkolnych

Łączna liczba dzieci uczęszczających do 18 przedszkoli na terenie gminy w roku szkolnym 2020/2021 wynosiła 715.

W gminie znajduje się 11 Szkół Podstawowych, w których uczyło się w badanym roku szkolnym 1 771 dzieci.

Na terenie gminy znajduje się również Szkoła muzyczna I stopnia.

Istotnym elementem w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych jest świetlica szkolna. Podstawą funkcjonowania świetlicy szkolnej jest ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty. W ustawie (art.67), wymienione są statutowe zadania szkoły, z których wynika, że szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania ze świetlicy. Świetlica szkolna jest integralną częścią szkoły przeznaczoną dla uczniów nie tylko klas młodszych, ale przede wszystkim dla uczniów pozbawionych opieki rodziców w czasie ich pracy zawodowej. Prowadzi zorganizowaną działalność opiekuńczo - wychowawczą w celu racjonalnego wykorzystania czasu wolnego wychowanków.

W placówkach na terenie gminy organizowane są zajęcia świetlicowe wg potrzeb dzieci w 11 świetlicach.

Na terenie gminy mieszczą się również świetlice środowiskowe, kierowane przez Zespół Świetlic Środowiskowych. Celem Zespołu Świetlic Środowiskowych jest zapewnienie wszechstronnej pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. W tym celu realizuje zadania wpisane do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Łącko i Gminnego Programu Przeciwdziałania

Narkomanii dla Gminy Łącko.

Do najważniejszych zadań świetlic środowiskowych należą:

- zapewnienie opieki nad wychowankami w godzinach pozalekcyjnych
- organizowanie gier i zabaw ruchowych oraz innych form spędzania czasu wolnego
- ochrona zdrowia i rozwój fizyczny
- profilaktyka uzależnień
- kształtowanie prawidłowych postaw interpersonalnych i społecznych
- przeciwdziałanie przestępczości nieletnich
- współdziałanie z innymi instytucjami w celu zapewnienia wsparcia materialnego, psychologiczno-pedagogicznego.

Współczynnik skolaryzacji wg danych z GUS jest miarą powszechności nauczania i wyrażony jest w ujęciu procentowym, jest on zgodny z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Rozróżnia się skolaryzację brutto i netto. Współczynnik skolaryzacji brutto wyliczamy dzieląc liczbę osób uczących się na danym poziomie kształcenia przez liczbę ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Jednocześnie należy podkreślić, iż współczynnik ten najwyższy jest w szkołach podstawowych i maleje on w miarę przechodzenia do następnych szkół.

Współczynnik skolaryzacji brutto w 2020 roku dla Gminy Łącko w szkołach podstawowych wynosił 92,19 %.

Tabela 3: Liczba dzieci uczęszczająca do szkół podstawowych

L.p.	Nazwa szkoły	Liczba dzieci
1.	Szkoła Podstawowa w Łącku	411
2.	Szkoła Podstawowa w Jazowsku	324
3.	Szkoła Podstawowa w Zagorzynie	229

4.	Szkoła Podstawowa w Kadczy	104
5.	Szkoła Podstawowa w Obidzy	118
6.	Szkoła Podstawowa w Czarnym Potoku	100
7.	Szkoła Podstawowa w Kiczni	99
8.	Szkoła Podstawowa Maszkowicach	147
9.	Szkoła Podstawowa w Szczereżu	73
10.	Szkoła Podstawowa w Zabrzeży	103
11.	Szkoła Podstawowa w Zarzeczu	63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SCUW

4. Zasoby mieszkaniowe

Dane otrzymane z Zakładu Gospodarki Komunalnej w Łącku, przedstawiają zasoby mieszkaniowe gminy.

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego informuje nas o podstawowych definicjach do niniejszego rozdziału. Zgodnie z nią:

- Mieszkaniowy zasób gminy, to lokale stanowiące własność gminy albo gminnych osób prawnych lub spółek handlowych utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystw budownictwa społecznego, a także lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów;
- Lokal, to miejsce służące do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Lokalem nie jest pomieszczenie przeznaczone do krótkotrwałego pobytu osób, w szczególności znajdujące się w budynkach internatów, burs, pensjonatów, hoteli, domów wypoczynkowych lub w innych budynkach służących do celów turystycznych lub wypoczynkowych.
- Lokal socjalny, to lokal nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan

techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w wypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie

W zasobach Gminy Łącko w roku 2019 znajdowały się 42 mieszkania komunalne, a w roku 2020 ich liczba wzrosła do 44. W roku 2019 złożono 6 wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego z zasobów gminy, a w roku 2020 8 takich wniosków. W zasobach gminy znajdują się również mieszkania socjalne, w roku 2019 gmina była w posiadaniu 2 takich mieszkań, a w roku 2020- 7. W roku 2020 4 osoby oczekiwały na przyznanie im mieszkania socjalnego.

5. Zdrowie

Opiekę medyczną na terenie gminy zapewniają Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Łącku:

RENI-MED – Łąckie Centrum Medyczne

Podstawowa Opieka Zdrowotna, Poradnia Diabetologiczna, Poradnia Logopedyczna

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej KLAG-MED

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego Dorota Bogucka - Świeboda

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego Barbara Szczodrowska

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jazowsku

Gabinet Stomatologiczny - Janusz Świerzyński

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Czarnym Potoku

Gabinet Stomatologiczny „JANIK”

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Gabinet Stomatologiczny

Okulista - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "EDEL-MED"

Ginekolog - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "FEMINA" Ewa Kamińska

Apteka, zgodnie z Ustawą "Prawo farmaceutyczne" z dnia 6 września 2001 roku, to placówka ochrony zdrowia publicznego, w której osoby uprawnione świadczą w szczególności usługi farmaceutyczne obejmujące zadania określone w ustawie. W Gminie Łącko znajdują się 4 apteki (3- Łącko, 1- Jazowsko) oraz 1 punkt apteczny.

Liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną na terenie Gminy Łącko wynosiła 4 144.

6. Kultura

Na terenie Gminy Łącko znajdują się obiekty, które zapewniają swoim mieszkańcom i wszystkim zainteresowanym kontakt z kulturą. Główną instytucją działającą w tym obszarze jest Gminny Ośrodek Kultury.

Gminny Ośrodek Kultury w Łącku realizuje zadania własne gminy w zakresie prowadzenia działalności kulturalnej. W szczególności zakres działania obejmuje: działalność społeczno-kulturalną, upowszechnianie sztuki, tworzenie warunków do rozwoju folkloru oraz rękodzieła ludowego i artystycznego, gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury, promocję dóbr kultury Gminy Łącko. Zadania Gminny Ośrodek Kultury w Łącku realizuje przede wszystkim przez organizowanie: imprez kulturalnych, stałych kół zainteresowań oraz sekcji artystycznych, różnorodnych form zespołowego uczestnictwa w kulturze. Gminny Ośrodek Kultury w Łącku może prowadzić działalność poprzez: organizowanie spektakli, koncertów, występów, festiwali, przeglądów, konkursów, wystaw oraz imprez plenerowych, prowadzenie aukcji i kwest na cele charytatywne, prowadzenie klubów, zespołów, sekcji i kół zainteresowań, warsztatów artystycznych, prowadzenie działalności wydawniczej i promocyjnej, usług plastycznych i reklamowych, współpracę z placówkami oświatowymi wszystkich typów z terenu gminy, współpracę z twórcami ludowymi, kultywowanie tradycji regionalnej, świadczenie usług w zakresie wynajmu lokali i sprzętu, opiekę nad dziećmi artystycznie uzdolnionymi, organizowanie imprez zleconych, prowadzenie działalności wynikającej z potrzeb środowiska.

Gminny Ośrodek Kultury w Łącku zajmuje się realizacją wielu imprez o charakterze

kulturalnym, kulturalno- sportowych oraz realizacją projektów finansowanych ze środków zewnętrznych. Nie sposób tutaj wymienić wszystkich ale warto wymienić chociaż kilka z nich:

- „Naso łącko tradycja - Wesele Łackie” to zadanie realizowane przy dofinansowaniu ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu "Kultura - Interwencje 2018. EtnoPolska".

- Organizacja widowiska historycznego "Na szlakach naszej historii" w Łacku- Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.

- „Odkrywanie skarbów dziedzictwa południowej Małopolski” Celem projektu jest wzmocnienie lokalnej tożsamości kulturowej mieszkańców (w szczególności młodzieży) 8 mikroregionów południowej części Małopolski oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej tych terenów dzięki stworzeniu sieci 50 questów (nieznakowanych w terenie tras, po których prowadzi wiersz opowiadający o danym miejscu, zawierający zagadki, prowadzące do hasła i skarbu) na bazie wiedzy zebranej w toku kompleksowej inwentaryzacji dziedzictwa niematerialnego Górali Orawskich, Górali Babiogórskich, Kliszczaków, Zagórzan, Górali Spiskich, Górali Białych, Górali Czarnych i Górali Pienińskich (naukowe badania terenowe i angażowanie miejscowej młodzieży do odkrywania miejscowego dziedzictwa).

- Zadanie pn. „Poszerzenie oferty edukacyjnej Ogniska Muzycznego w Łacku” dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Gminny Ośrodek Kultury w Łacku otrzymał dofinansowanie z Programu "Infrastruktura domów kultury" ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na realizację zadania pn. "Poszerzenie oferty edukacyjnej Ogniska Muzycznego w Łacku".

Przez cały rok organizowane są gminne przeglądy oraz konkursy. Wszystko to sprawia, że oferta kulturalna dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Łącko jest szeroka i sprzyja rozwijaniu zainteresowań i talentów.

W 2020 roku niestety większość corocznych, cyklicznych imprez okolicznościowych takich jak „Święto Owocobrania” czy „Święto Kwitnącej Jabłoni” nie odbyła się z powodu pandemii COVID-19.

7. Bezpieczeństwo Publiczne

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej jest jednym z podstawowych działań podejmowanych przez Policję. Działania muszą być oparte o współpracę wszystkich instytucji, organizacji, podmiotów uczestniczących i odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa, a w szczególności samorządów terytorialnych, społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i wymiaru sprawiedliwości. Za bezpieczeństwo publiczne w gminie odpowiada Posterunek Policji w Łącku.

Według Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa najczęstszymi zgłaszanymi zagrożeniami są: przekroczenia dozwolonej prędkości, wypalanie traw, niszczenie zieleni, grupowanie się małoletnich zagrożonych demoralizacją, spożywanie alkoholu w miejscu niedozwolonym oraz nielegalne rajdy samochodowe.

8. Bezrobocie

Według stanu na 31 grudnia 2020 r stopa bezrobocia w gminie wyniosła 3,48%. Stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 9,2% dla województwa wynosi 5,3%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Łącko wynosiła 576, w tym 67,01% stanowiły kobiety, 32,99% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 50,17%. Z danych pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Sączu dla Powiatu Nowosądeckiego, wynika, że w roku 2020 liczba osób z terenu gminy Łącko zarejestrowanych jako osoby bezrobotne wyniosła 684, a w roku 2019- 677. W kursach i/lub szkoleniach zwiększających kompetencje społeczno- zawodowe oferowanych przez powiatowy Urząd Pracy w Nowy Sączu dla powiatu nowosądeckiego udział wzięły 24 osoby z terenu Gminy Łącko. W roku 2020 specjalistycznym indywidualnym wsparciem zawodowym zostało objęte 222 osoby, a 340 osób podjęło zatrudnienie.

W ramach działań aktywizujących i reintegracyjnych osób i rodzin Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącku w roku 2020 realizował projekt „Razem do celu”. Celem była aktywizacja społeczno-zawodowa i edukacyjna osób zamieszkujących na obszarze Gminy Łącko zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę oraz wzmocnienie ich szans na zatrudnienie, dzięki kompleksowemu, dopasowanemu do zdiagnozowanych potrzeb i predyspozycji wsparciu, oraz zmiana ich postaw, poszerzenie kompetencji, zwiększenie integracji ze środowiskiem lokalnym, a w konsekwencji poprawa funkcjonowania społecznego i zawodowego. W ramach projektu 28 osób uczestniczyło w kursach i szkoleniach

zawodowych, 21 zakończyło udział w stażach zawodowych, 12 uczestników po zakończonym stażu podjęło zatrudnienie, 2 osoby realizowało staż zawodowy.

Należy w diagnozie i definiowaniu problemów społecznych uwzględnić zjawisko zamrożenia gospodarki krajowej w roku 2020 i jej spowolnienia w roku 2021, spowodowane pandemią COVID-19. Dane ogólnopolskie wskazują na wzrost stopy bezrobocia w wyniku zamknięcia zakładów pracy w roku 2020. Należy przygotować rozwiązania na wypadek rosnącego bezrobocia w Gminie Łącko.

9. Sytuacja osób niepełnosprawnych i starszych

Osoby niepełnosprawne wymagają szczególnej uwagi i interwencji ze strony pomocy społecznej. Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawnością nazwiemy trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Od 1 września 1997 roku obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa:

- 1) Orzecznictwo do celów pozarentowych – prowadzone przez Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
- 2) Orzecznictwo o niezdolności do pracy do celów rentowych - prowadzone przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Sączu działa na podstawie poniższych ustaw i rozporządzeń:

- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.
 - Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
 - Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.
- Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o stopniach niepełnosprawności oraz o wskazaniach do ulg i uprawnień. Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji

zawodowej i społecznej, rozróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności:

- 1) Znaczny – zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
- 2) Umiarkowany – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych
- 3) Lekki – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych, z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną, o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328, ze zm.) rozróżnia się symbole przyczyny niepełnosprawności:

- 01-U – upośledzenie umysłowe,
- 02-P – choroby psychiczne,
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O – choroby narządu wzroku,
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E – epilepsja,

- 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08-T – choroby układu pokarmowego,
- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego,
- 10-N – choroby neurologiczne,
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu wynika, że w samym roku 2020 mieszkańcy gminy Łącko złożyli 154 wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności. W 2020 roku 45 osobom z terenu gminy Łącko orzeczono niepełnosprawność w stopniu lekkim (rok 2019- 31), 77 osobom w stopniu umiarkowanym (rok 2019- 89) i 35 osobom orzeczono niepełnosprawność w stopniu znacznym (rok 2019- 75). Podstawowa pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej polegała na wsparciu materialnym rodzin, do których należą osoby niepełnosprawnością. Dodatkowo zapewniono pomoc w formie pracy socjalnej oraz usług opiekuńczych.

W Łącku w 2020 roku funkcjonowały 2 mieszkania chronione przeznaczone dla łącznie 10 osób:

1. Mieszkanie dla 6 osób starszych nie wymagających całodobowej opieki. W mieszkaniu chronionym w 2020 roku zamieszkiwało 8 osób, którym świadczone usługi opiekuńcze i pracę socjalną.
2. Utworzone w ramach Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” drugie mieszkanie wspomagane dla 4 osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub stopniem umiarkowanym, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję. W 2020 roku wydano jedną decyzję dla jednej osoby.

Z analizy demograficznej oraz wskaźnika liczby osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczby osób w wieku powyżej 60 roku życia, które zostały objęte wsparciem materialnym przez OPS wynika, że w dalszym ciągu wzrasta potrzeba skoncentrowania się na potrzebach grupy wiekowej 60+. Tendencja starzenia się społeczeństwa polskiego dotyczy również Gminy Łącko (Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”, Boni M. (red.), Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2009). Dlatego też konieczne jest skoncentrowanie się na wsparciu dla mieszkańców gminy w wieku senioralnym. W roku 2020 udzielono wsparcia 94 osobom powyżej 60 roku życia i objęto 35 osób wsparciem w formie usług opiekuńczych. Systemem wsparcia w formie zasiłku dla opiekuna oraz specjalnego zasiłku dla opiekuna z tytułu sprawowania opieki nad osobami powyżej 60 roku życia objęto 120 osób.

W roku 2020 kontynuowano realizację Programu Wieloletniego „Senior +”, który jest zadaniem publicznym finansowanym ze środków budżetu państwa. Celem operacyjnym Programu jest zapewnienie wsparcia seniorom (dofinansowanie 50 miejsc)- osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej. Realizacja programu polega na zapewnieniu kontynuacji funkcjonowania Klubu Senior+, który w Łącku został utworzony w roku 2018. Celem jest zapewnienie seniorom z Gminy Łącko dostępu do oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej oraz opiekuńczej. Seniorzy mają dostęp do infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie wolnego czasu, a także mają szanse na zaktywizowanie i zaangażowanie się w działania samopomocowe oraz działania na rzecz środowiska lokalnego. W swojej ofercie Klub Senior+ posiada zajęcia kulinarne, artystyczno- plastyczne, ruchowe, szachowe, czytelnicze.

OPS w Łącku realizując zadania ustawowe w zakresie zapewnienia opieki w domach pomocy społecznej osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych lub jest ona niewystarczająca. W 2020 roku umieszczono 7 nowych osób w tym 4 na postanowieniem Sądu. Na koniec 2020 roku w Domach Pomocy Społecznej przebywało 26 osób, w trakcie roku zmarło 5 osób.

Należy kontynuować działania mające na celu wsparcie osób w wieku 60+ . Biorąc pod uwagę trendy demograficzne oraz utrzymującą się dużą liczbę osób z tej kategorii wiekowej korzystającej ze wsparcia w formie usług opiekuńczych należy przewidywać dalszy wzrost zapotrzebowania na tę formę pomocy co należy uwzględnić w planowanych działaniach oraz budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącku na kolejne lata. Należy również kontynuować działanie Klubu Senior +.

Zupełnie nowym problemem, rodzącym wielowymiarowe skutki społeczne jest pojawienie się w 2020 roku pandemii koronawirusa SARS-Cov-2 i wywoływanej przez niego choroby COVID-19. W ujęciu krajowym wiąże się to z wyższą śmiertelnością związaną samą chorobą, jak i reorganizacją funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej. W szerszej perspektywie pandemia niesie ze sobą skutki związane z izolacją społeczną (np. zaburzenia psychiczne, wzrost przemocy domowej) oraz zamrożeniem gospodarki (np. utrata miejsc pracy, zmiana konsumpcji, zadłużanie się społeczeństwa). Choć zjawisko jest całkiem nowe, należy uwzględnić jego skutki w procesie identyfikacji problemów społecznych (w tym zaburzeń psychicznych), które mogą się pojawić w kolejnych latach.

10. Problem uzależnienia

Narodowy Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych definiuje uzależnienie od alkoholu, jako kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały dla pacjenta poprzednio większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu (często silne, czasami przemożne).

Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia, pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”).
2. Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zmierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia).
3. Fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerywane albo używanie alkoholu lub pokrewnie działających substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienie się od nich lub uniknięcia ich.
4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu.
5. Z powodu picia alkoholu narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego

działania.

6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.

Z danych uzyskanych od Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Łącko wynika, że nastąpił wzrost liczby osób z problemem alkoholowym objętych wsparciem przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącku. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2020 udzieliła wsparcia 38 osobom i skierowała aż 4 wnioski o objęcie leczeniem odwykowym.

W związku z koniecznością podjęcia działań profilaktycznych Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącku w roku 2020 przeprowadziła 18 spotkań z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.

W ramach programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowany jest Zespół Świetlic Środowiskowych w Łącku. W skład zespołu wchodzi 4 świetlice: w Łącku, Jazowsku, Brzynie i Obidzy.

11. Przemoc w rodzinie

Na podstawie art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przez przemoc w rodzinie należy rozumieć powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zjawisko przemocy w rodzinie ma charakter złożony i rozpatrywane jest zarówno w aspekcie, prawnym, psychologicznym jak i społecznym.

Skuteczna pomoc w walce z przemocą jest trudna, zwłaszcza w przypadku przemocy w rodzinie, ponieważ wymaga przełamywania stereotypów u osób bezpośrednio dotkniętych problemem oraz jego otoczenia jak również nierzadko przedstawicieli instytucji zaangażowanych w pomoc.

Dokonana diagnoza zjawiska przemocy domowej polegała na analizie badawczej

danych instytucjonalnych.

OPS w Łącku realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy, w różnych jej formach współpracuje z: Policją, kuratorami sądowymi, dyrektorami szkół i pedagogami szkolnymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. W celu realizacji zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie uruchomiono gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i jego grup roboczych.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań w/w. podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. Zespół liczył 13 członków, a w jego skład wchodzi przedstawiciele:

1. Ośrodka Pomocy społecznej - 4 osoby,
2. Samodzielnego NZOZ w Łącku - 1 osoba,
3. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącku - 1 osoba,
4. Komisariat Policji Stary Sącz - 1 osoby,
5. Sądu Rejonowego w Nowym Sączu - 2 osoby,
6. Organizacji pozarządowych – 1 osoba
7. Zespół Szkolno - Przedszkolny w Łącku - 1 osoba
8. Zespół Świetlic Środowiskowych - 1 osoba
9. Urząd Gminy Łącko – 1 osoba
10. Przedstawiciel Kościoła Katolickiego w Łącku – 1 osoba

W 2020 roku Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 3 razy, a liczba powołanych grup roboczych wynosiła 71. W roku 2020 wszczęto procedurę Niebieska karta w 16 rodzinach, kontynuowano procedurę z poprzednich w przypadku 8 rodzin.

Odsetek rodzin dotkniętych przemocą w 2020 roku.: 0.42% rodzin z Gminy Łącko jest dotknięta przemocą (0,10% mniej niż w 2019 roku)

Odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie w 2020 roku: wzrost odsetka populacji z 4.17% w 2019 roku do 5,73%.

Istotnym problemem jest brak mieszkania dla rodziny dotkniętej przemocą, które w chwili obecnej przekracza możliwości bazowe gminy. Należy podjąć działania w celu utworzenia takiego mieszkania.

Jednym z zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącku, jako instytucji pomocowej jest wsparcie dla osób oraz rodzin w kryzysie. Kryzys wywołany może być zdarzeniami nagłymi takim jak niespodziewana utrata zatrudnienia, zdrowia lub sprawności. Często jednak kryzys związany jest ze zjawiskami, które przez wiele lat negatywnie oddziałują na nasze życie i mają destruktywny wpływ na życie całej rodziny, takim jak alkoholizm, przemoc w rodzinie czy bezradność opiekuńczo- wychowawcza. W roku 2020 w Gminie Łącko w dalszym ciągu działał Punkt Konsultacyjny dla osób i rodzin w kryzysie w ramach projektu finansowanego z środków Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, którego celem było stworzenie efektywnego systemu wsparcia dla osób i rodzin w kryzysie. Działania punktu konsultacyjnego w dalszym ciągu koncentrowały się na:

1. Zdiagnozowanie potrzeb i oczekiwań.
2. Całościowe rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta.
3. Motywowanie osób uzależnionych oraz współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego, kierowanie tych osób do poradni specjalistycznych
4. Udzielenie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (rozmowy podtrzymujące lub uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla tych osób)
5. Rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia oraz informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy (ewentualne utworzenie grupy wsparcia przy punkcie konsultacyjnym dla tych osób)
6. Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjnym/terapii (ewentualne utworzenie grupy wsparcia przy punkcie konsultacyjnym dla tych osób)
7. Inicjowanie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej.
8. Gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy oraz kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy i poza gminą zajmujących się problemami, z jakimi zgłasza się klient.

9. Stała współpraca z innymi podmiotami zajmującymi się na terenie gminy rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
10. Wsparcie psychologiczne, prawne i poradnictwo dla rodziców niewydolnych wychowawczo (ewentualne utworzenie grupy wsparcia przy punkcie konsultacyjnym dla tych osób)
11. Wsparcie psychologiczne, prawne i poradnictwo dla matek i ojców samotnie wychowujących dzieci(ewentualne utworzenie grupy wsparcia przy punkcie konsultacyjnym dla tych osób)
12. Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych (uwrażliwienie rodziców na uczucia dziecka zdobycie umiejętności uważnego słuchania, poznanie sposobów zachęcających dziecko do współpracy i samodzielności)
13. Interwencja kryzysowa

W roku 2020 w Punkcie Konsultacyjnym w ramach dyżurów pełnionych przez pracowników socjalnych, Radcę prawnego, psychologa, psychoterapeutę oraz członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącku udzielono 207 indywidualnych konsultacji.

W ramach działań Punktu Konsultacyjnego utworzono następujące grupy wsparcia:

1. Grupa wsparcia dla rodziców z problemami opiekuńczo- wychowawczymi
2. Grupa wsparcia dla osób bezrobotnych
3. Grupa wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością
4. Grupa wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

12. Problem bezdomności

Bezdomność jest problemem o wielowymiarowym oddziaływaniu. Brak miejsca zamieszkania jest skutkiem braku możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb. Wiąże się z utratą więzi społecznych, marginalizacją społeczną i ryzykiem trwałego upośledzenia psychicznego lub społecznego.

Co jest charakterystyczne dla małych gmin wiejskich, zjawisko jawnej bezdomności albo nie występuje, albo ma znaczenie marginalne. Wynika to z faktu, że mieszkańcy zazwyczaj

posiadają mieszkania na własność. Silniejsze więzi społeczne pomagają natomiast w szybszej identyfikacji problemu i jego przeciwdziałaniu.

W celu zabezpieczenia Gmina Łącko co roku zawiera umowę ze schroniskiem dla osób bezdomnych, na okoliczność zapewnienia miejsca pobytu dla osoby potrzebującej schronienie.

13. Wspieranie rodziny i pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej- system pieczy to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W myśl w/w ustawy, piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej (rodzina zastępcza) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, a gmina jako podmiot odpowiedzialny za pracę z rodziną biologiczną powinna położyć szczególny nacisk na wsparcie tych rodzin. Wspieranie rodziny powinno polegać w szczególności na analizie sytuacji rodziny oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych, wzmocnieniu roli funkcji rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomoc w w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji rodziny. Rodziny mające problem opiekuńczo- wychowawczy mogą otrzymać pomoc w formie asystenta rodziny. Asystent prowadzi pracę z rodziną poprzez realizację planu pracy we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Udziela pomocy w poprawie sytuacji życiowej rodziny – zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego, udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych oraz wspiera aktywność społeczną rodziny, udziela pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywuje do udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udziela wsparcia dzieciom, podejmuje działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Łącko na lata 2019-2021 został ustanowiony Uchwałą Nr 110/XIII/2019 Rady Gminy Łącko z dnia 23 sierpnia 2019 r. Jego

koordynowanie i monitorowanie powierzono Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Łącku. Stworzony system pomocy zakłada, że wsparcie skierowane będzie do całej rodziny, a nie wyłącznie do poszczególnych jej członków i zakłada:

1. Zapewnienie dostępności do poradnictwa psychologicznego
2. Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo
3. Realizacja pracy socjalnej z rodziną
4. Zajęcia prowadzone na terenie szkoły-zajęcia pozalekcyjne
5. Organizacja czasu wolnego poprzez realizację zajęć kulturalnych
6. Organizowanie czasu wolnego o charakterze sportowym z wykorzystaniem bazy rekreacyjnej i sportowej
7. Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącku 2020 roku zatrudniał 1 asystenta rodziny. W 2020 roku pomocą asystenta zostało objętych 12 rodzin.

W roku 2020 Gmina Łącko realizowała projekt „Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Łącko”. W ramach projektu powstała pierwsza na terenie Gminy placówka wsparcia dziennego, która zapewniła wsparcie dla rodzin poprzez wdrożenie systemowych form wsparcia na rzecz dzieci/młodzieży do 18 r.ż. zagrożonych wykluczeniem społecznym. Placówka ma również przeciwdziałać i zwalczać dysfunkcje w rodzinie. Realizacja działań obejmuje 2 formy: opiekuńczą i specjalistyczną określoną w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

14. Pomoc społeczna. Zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Łącko realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Został on utworzony jako jednostka organizacyjna i budżetowa gminy do realizowania zadań w zakresie pomocy społecznej. OPS działa na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Ustawodawca poprzez niniejszą ustawę określił

zadania ośrodka względem mieszkańców, których należy wesprzeć świadczeniami socjalnymi oraz pracą socjalną. Osoby/rodziny ubiegające się o pomoc społeczną, w tym wsparcie finansowe (udzielenie zasiłku w postaci pomocy finansowej), powinny spełniać warunki określone przez w/w ustawę. Mowa tu o narzuconym kryterium dochodowym na osobę w gospodarstwie domowym w rozumieniu ustawy oraz kryterium dochodowym na osobę samotnie prowadzącą gospodarstwo domowe. Ustawodawca określił w formie katalogu zamkniętego problemy społeczne, które uprawniają do korzystania ze świadczeń socjalnych. Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej pomoc udziela się osobom/rodzinom z powodu:

-
- 1) ubóstwa;
 - 2) sieroctwa;
 - 3) bezdomności;
 - 4) bezrobocia;
 - 5) niepełnosprawności;
 - 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
 - 7) przemocy w rodzinie;
 - 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
 - 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
 - 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
 - 10) (uchylony)
 - 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
 - 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
 - 13) alkoholizmu lub narkomanii;
 - 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;

15) klęski żywiołowej lub ekologicznej

Elementem przeprowadzonej diagnozy była próba określenia, w jakim stopniu odnotowane w ustawie o pomocy społecznej dysfunkcje i problemy społeczne dotyczyły mieszkańców Gminy Łącko w roku. Ustawa ta precyzuje piętnaście przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną. Ich struktura w zbiorowości rodzin OPS została zamieszczona w poniższej tabeli.

Tabela 4: Liczba rodzin korzystających z pomocy z uwzględnieniem powodu udzielenia pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwa	266	903
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	0	0
Bezrobocie	110	374
Niepełnosprawność	188	451
Długotrwała lub ciężka choroba	218	544
Przemoc w rodzinie	2	5
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	122 (w tym: 116 ochrona wielodzietności)	683
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	12 (w tym: 7 - niepełne 1 -wielodzietna)	52

Trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art.,159 ust.1 pkt 1 lit.c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	13
Alkoholizm lub narkomania	7 (w tym: 5 - alkoholizm 2 - narkomania)	16
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	2 (w tym: 1 - zdarzenie losowe 1 - sytuacja kryzysowa)	4
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych POMOST

Pomoc i wsparcie w gminie Łącko (nazwa gminy) z pomocy społecznej w 2020 roku uzyskało 1207 osób, co stanowiło 7,28% wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2019 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zwiększyła się o 169 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 49 rodzin. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 460 osób, co oznaczało wzrost w stosunku do roku 2019 o 43 osoby. W gminie Łącko najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2020 roku było kolejno: ubóstwo -266 rodzin, długotrwała choroba- 218 rodzin, niepełnosprawność - 188 rodzin.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, wskaźnika deprywacji lokalnej.

Tabela 5: Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.

	Liczba świadczeniobiorców					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina	999	867	810	751	767	784
Powiat (średnia)	809	740	699	658	598	565
Województwo (średnia)	712	654	610	577	549	502

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2022 dla gminy Łącko

Tabela 6: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2020 r.

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0 - 17	537	261	267
Produkcyjny	586	286	300
Poprodukcyjny	87	64	23

Źródło: sprawozdanie MRPiPS

Wskaźnik deprivacji lokalnej

Wskaźnik deprivacji lokalnej wyraża stosunek liczby osób w rodzinach pobierających świadczenia pomocy społecznej do ogólnej liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1 000 osób. Jest tożsamy z Odsetkiem mieszkańców korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 7: Wskaźniki deprywacji lokalnej.

Rok	Wskaźnik deprywacji lokalnej
2016	5,31%
2017	4,92%
2018	4,56%
2019	4,65%
2020	4,73%

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2022 dla gminy Łącko

Tabela 8: Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba osób				
	2016	2017	2018	2019	2020
Świadczenie niepieniężne	621	590	559	463	411
Świadczenie pieniężne	336	324	289	314	377

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2022 dla gminy Łącko

Tabela 9: Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w 2020 roku.

Typ rodziny	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
bez dzieci	7568	1217	6351
jedno dziecko	1247	285	962
dwoje dzieci	5142	336	4806
troje dzieci	9032	379	8653
czworo i więcej dzieci	10142	324	9818
inne	611	67	544

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2022 dla gminy Łącko

Praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi, a także rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej.

W 2020 roku pomocą w formie pracy socjalnej prowadzonej w ramach postępowania administracyjnego o przyznanie świadczeń oraz w sytuacji gdy była świadczona tylko praca socjalna objęto łącznie 341 rodziny (980 osób), w tym wyłącznie pracą socjalną (bez udzielania innych świadczeń) objęto 79 rodzin (141 osób).

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej:

- rozpoznawanie i ustalanie potrzeb w zakresie świadczeń z pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin dysfunkcyjnych, które z powodu ubóstwa,

bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie, alkoholizmu, bezdomności, narkomanii lub innych okoliczności, znalazły się w trudnej sytuacji życiowej,

- informowanie osób i rodzin o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy m.in. możliwości uzyskania świadczeń rodzinnych, alimentów płaconych z funduszu alimentacyjnego, podwyższenia alimentów, także uzyskania dodatku mieszkaniowego i dodatku energetycznego,

- motywowanie klientów do dokonywania rejestracji w urzędzie pracy (a następnie jej utrzymania),

- do podjęcia pracy stałej lub dorywczej, wykonywania prac społecznie użytecznych, do uczestnictwa w programach aktywizujących oraz motywowanie do uczestnictwa w kursach, szkoleniach podwyższających kwalifikacje bądź umożliwiających nabycie nowych umiejętności przydatnych w poszukiwaniu pracy,

- upowszechnianie ofert pracy oraz informowanie o wolnych miejscach pracy, szkoleniach i poradnictwie zawodowym, kontakt z doradcą zawodowym, motywowanie do podnoszenia kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych,

- kierowanie m.in. osób bezrobotnych do uczestnictwa w projektach i kursach, -□ monitorowanie w okresie jesienno-zimowym miejsc przebywania osób samotnych

- udział w grupach roboczych powoływanych do rozwiązywania problemów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- pomoc osobom i rodzinom w rozwiązywaniu problemów wynikających z wystąpienia przemocy w rodzinie m.in. poprzez uruchamianie procedury „Niebieskie Karty”, kierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w celu uzyskania specjalistycznej porady np. prawnika, psychologa,

- kierowanie rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy do działań pomocowych Systemu wczesnej identyfikacji czynników ryzyka

- współpraca z dzielnicowymi poprzez wspólne wizyty w środowisku, monitorowanie rodziny, w której występuje problem przemocy lub zagrożonej patologią,

- prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób i rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu:

- udzielanie informacji o możliwości i formach leczenia odwykowego, wskazywanie konkretnych poradni i klubów abstynenckich

- udzielanie pomocy zapewniającej opiekę oraz informowanie o zasadach udzielania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych i kierowania do domu pomocy społecznej; wyjaśnianie zasad kierowania wniosku do sądu o umieszczenie osoby w domu pomocy

społecznej bez jej zgody,

- zapewnienie posiłku, usług opiekuńczych w formie organizacji czasu wolnego, gimnastyki usprawniającej osobom starszym,
- pomoc w kompletowaniu dokumentów w celu uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, w celu uzyskania stypendiów; do sądów i komorników oraz działu świadczeń rodzinnych - w celu uzyskania alimentów, nabycia uprawnień do zasiłków rodzinnych wraz dodatkami, a także uzyskania dodatku mieszkaniowego i dodatku energetycznego,
- motywowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do podjęcia specjalistycznego leczenia psychiatrycznego, pomoc w realizacji postanowień sądu w sprawie przyjęcia osoby chorej do szpitala psychiatrycznego,
- informowanie o możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy przy znoszeniu barier architektonicznych, dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu rehabilitacyjnego, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, uzyskania zatrudnienia w zakładach pracy chronionej,
- monitorowanie funkcjonowania w środowisku lokalnym osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych przy współpracy z pielęgniarką, lekarzem rodzinnym; umawianie domowych wizyt lekarskich na prośbę podopiecznych,
- pomoc w formie przyznania prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych osobom nieubezpieczonym,
- wnioskowanie o przydzielenie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych asystenta rodziny,

W 2020 r. zawarto 20 kontraktów socjalnych w ramach projektu „Razem Do Celu” aktywizacja społeczna zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Łącko).

Realizowano dwa projekty socjalne:

1. Realizacja projektu socjalnego pn. „Spotkanie wigilijne” w latach 2017-2022

W ramach projektu socjalnego skorzystało 50 osób samotnych i starszych. W związku z pandemią i reżimem sanitarnym nie odbyła się uroczysta wigilia wydano 50 paczek żywnościowych.

2. Realizacji projektu socjalnego pn. „Punkt konsultacyjny dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie”

W ramach dotacji otrzymanej na realizację zadań mających na celu rozwój pomocy społecznej,

realizowany był projekt socjalny pn. „Punkt konsultacyjny dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie”.

W ramach projektu kontynuowano działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin w kryzysie w łatwo dostępnym miejscu poza siedzibą Ośrodka Pomocy Społecznej. Punkt konsultacyjny dał możliwość skorzystania z kompleksowego wsparcia w formie dyżurów pełnionych przez specjalistów: pracowników socjalnych, radcę prawnego, psychologa, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Punkt konsultacyjny czynny był od poniedziałku do piątku w wyznaczonych godzinach. W okresie lockdownu była możliwość wsparcia telefonicznego. Z kompleksowego wsparcia skorzystały 207 osób. Poprzez łatwo dostępne indywidualne konsultacje w warunkach zapewniających anonimowość z pracownikami socjalnymi, psychologiem, radcą prawnym oraz członkami GKRPA wzrosła szansa na odzyskanie równowagi i autonomii przez osoby i rodziny znajdujące się w kryzysie. Nastąpił rozwój i wzrosła jakość świadczonej na terenie gminy pracy socjalnej oraz świadczonych przez OPS usług.

Wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”

O skali zagrożenia wykluczeniem społecznym świadczy także liczba dzieci i młodzieży oraz osób objętych programem „Posiłek w szkole i w domu”. Ogólna liczba osób objętych programem „Posiłek w szkole i w domu” wynosiła w 2020 roku 1404, w tym 384 dzieci osób to dzieci.

W 2020 roku dożywianie dzieci i młodzieży było realizowane w szkołach, i przedszkolach na terenie Gminy Łącko oraz poza nią, w placówkach do których uczęszczają dzieci z naszej gminy. Natomiast pomoc osobom dorosłym była udzielana w formie zasiłku celowego na zakup żywności.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

1. Usługi opiekuńcze

Realizacja usług opiekuńczych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W 2020 r. usługi opiekuńcze przyznano i świadczone w miejscu zamieszkania 35 osobom, zrealizowano 6419 godzin świadczeń.

2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. W 2020 r. specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznano i świadczone w miejscu zamieszkania 3 osobom, zrealizowano 548 godzin świadczeń. Specjalistyczne usługi są świadczone przez specjalistów z zakresu neurologopedii, fizjoterapii, pedagogiki i oligofrenopedagogiki.

3.Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych usługi były świadczone dla 4 osób. Łącznie udzielono 1360 godzin wsparcia.

Mieszkania Chronione

W Łącku funkcjonują 2 mieszkania chronione przeznaczone dla łącznie 10 osób:

1. Mieszkanie dla 6 osób starszych nie wymagających całodobowej opieki. W mieszkaniu chronionym w 2020 roku zamieszkiwało 8 osób, którym świadczone usługi opiekuńcze i pracę socjalną. Każda osoba przyjmowana do mieszkania chronionego zapoznaje się z regulaminem, i go podpisuje, zostaje dokonana ocena sytuacji osoby a następnie ustalane są warunki dotyczące przyjęcia osoby do mieszkania chronionego, rodzaju i zakresu świadczonego wsparcia. Co trzy miesiące przeprowadzana jest ocena sytuacji mieszkańca i dokonywana jest korekta rodzaju i zakresu wsparcia.
2. W ramach Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” obejmującego swoimi działaniami rzeczywistą i pełną pomoc w celu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie ich rodzin, przewidziane jest również wsparcie dla rodzin w opiece nad osobą niepełnosprawną czy zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych. W ramach tego programu zgodnie z Priorytetem IV. Wsparcie mieszkaniowe, Działanie 4.7. Tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych. Gmina Łącko prowadzi i zapewnienie miejsce w mieszkaniach chronionych; mieszkanie wspomagane dla 4 osób. Jest to wsparcie mieszkaniowe dla osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub stopniem umiarkowanym, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję. W 2020 roku wydano jedną decyzję dla jednej osoby.

Karta Dużej Rodziny

W ramach wsparcia dla rodzin i pomocy rodzinom wielodzietnym, przysługuje niezależnie od dochodu Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień na terenie całego kraju. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z Karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują KDR na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

W roku 2020 rozpatrzano 54 wnioski o zarejestrowanie nowej rodziny, 12 wniosków o przedłużenie terminu ważności, 5 o dodanie nowej osoby w rodzinie oraz 12 o dodatkową formę karty i łącznie wydano 499 Kart Dużej Rodziny.

Na dzień 31.12.2020 roku liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w Gminie Łącko wynosiła 848, w tym:

- z trójką dzieci: 641
- z czwórką dzieci : 142
- z piątką dzieci: 34
- z szóstką dzieci: 10
- z siódmką lub więcej dzieci: 13

Łącznie daje to 3733 osób posiadających KDR w Gminie Łącko.

15. Społeczność Romska

Mniejszością etniczną, w rozumieniu ustawy, jest grupa obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji;
- 4) ma świadomość własnej historycznej wspólnoty etnicznej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;
- 5) jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat;

6) nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie. Za mniejszości etniczne uznaje się następujące mniejszości:

7) karaimską;

8) łemkowską;

9) romską;

10) tatarską.¹⁴

Według spisu powszechnego z 2011 roku 16 723 obywateli polskich zadeklarowało przynależność do romskiej mniejszości etnicznej. Romowie należą do pięciu grup: Polska Roma, Romów Karpackich nazywanych także Bergitka Roma lub Romami Górskimi oraz Kelderaszy i Lowarów, a także mało licznej w Polsce grupy Sinti. Grupy te różnią się wzajemnie pod względem kulturowym, społecznym i ekonomicznym.

Ze względu na odmienną kulturę zamieszkujących w Polsce Romów, powstał katalog zagrożeń, będących konsekwencją ich odmienności, dotyczący edukacji, mieszkalnictwa, zdrowia, integracji ze społeczeństwem.

Wśród kluczowych barier mających wpływ na utrzymujący się niski wskaźnik wykształcenia w społeczności romskiej należy wskazać:

- brak wstępnego przygotowania, jakie daje edukacja przedszkolna,
- niedostateczna znajomość języka polskiego, skutkująca np. niezrozumieniem poleceń pedagoga,
- wczesne wypadanie uczniów romskich z systemu edukacji,
- absencję w zajęciach szkolnych (z uwagi na brak wykształconego obowiązku posyłania dziecka do szkoły),
- brak motywacji i wsparcia ze strony rodziców,
- braki w przygotowaniu nauczycieli do pracy z uczniami odmiennymi kulturowo,
- nieprzychylność ze strony nie-romskich rówieśników,
- biedę, złe warunki materialne i socjalne utrudniające uczniom przygotowanie się do zajęć.

Głównymi czynnikami rzutującymi na złą sytuację zdrowotną są:

- trudne warunki mieszkaniowe oraz przełudnienie w mieszkaniach, sprzyjające rozwojowi infekcji
- brak odpowiedniego wężła sanitarnego,
- niski poziom świadomości zdrowotnej i trudności z wykształceniem nawyków

prozdrowotnych,

- złe nawyki żywieniowe, w tym niezdrowa dieta
- wczesne rodzicielstwo i niedojrzałość społeczna powoduje niewywiązywanie się z podjętych zobowiązań,
- zagrożenie uzależnieniami

Głównymi przyczynami bierności zawodowej Romów na rynku pracy są:

- brak kwalifikacji i doświadczenia zawodowego,
- brak podejmowania działań w zakresie poszukiwania pracy,
- brak umiejętności poruszania się po rynku pracy i wykorzystywania dostępnych instrumentów rynku pracy,
- wyuczona bezradność, skutkująca uzależnieniem kolejnych generacji od biernych form pomocy (zasiłki, pomoc rzeczowa),
- patriarchalny model rodziny utrudniający kobietom zdobycie wykształcenia i wejście na rynek pracy,
- niechęć do podejmowania zawodów o niskim prestiżu społecznym oraz niskopłatnych,
- niechęć Romów do podejmowania pewnych form zatrudnienia, wynikająca z różnic kulturowych i nieznajomości tych zasad wśród większości,
- niechęć pracodawców do zatrudniania Romów,
- nieprzygotowanie urzędów pracy do podejmowania efektywnych działań prozatrudnieniowych wobec bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo Romów.

Wśród najczęściej identyfikowanych problemów mieszkaniowych należy wskazać:

- złą sytuację ekonomiczną powodującą brak środków na doraźne i kapitalne remonty
- niewłaściwe użytkowanie zajmowanych lokali mieszkalnych co prowadzi do ich postępującej dewastacji,
- złe warunki mieszkaniowe (wilgoć, zagrzybenie, brak sanitariatów, brak wodociągów i kanalizacji, brak instalacji elektrycznej lub grzewczej, uszkodzenia dachów i ścian, mieszkanie w budynkach grożących zawaleniem),
- funkcjonujący wśród Romów model wielopokoleniowej i wielodzietnej rodziny oraz szybsze zakładanie rodziny, skutkujące większym „zagęszczeniem” lokali mieszkalnych,
- samowole budowlane, a także trudności związane z regulacją prawną gruntów.

Widoczna jest także pewna bezradność społeczna i obywatelska – nieumiejętność korzystania przez Romów z wielu dostępnych na rynku usług publicznych narzędzi wsparcia. Specyfika kulturowa, wyraźnie odmienna od dominującej, powoduje w społeczeństwie

większościowym niechęć wobec tej grupy postrzeganej jako świadomie lekceważącej porządek prawny, unikającej pracy zarobkowej. Wzajemna izolacja pogłębia negatywne stereotypy.

Społeczność romska na terenie Gminy Łącko zamieszkuje głównie we wsiach Maszkowice i Jazowsko. Jest to jedna z największych osad romskich w Małopolsce. Na osiedlu romskim mieszka obecnie ok. 300 osób. Z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącku korzysta 53 rodziny (210 osób). Sytuacja socjalno- bytowa w dalszym ciągu jest bardzo trudna. Problem stanowią ciężkie warunki mieszkaniowe, brak węzła sanitarnego, ogrzewania, prowizoryczna instalacja elektryczna, lub jej brak. Kolejnym zdiagnozowanym problemem są duże zadłużenia z tytułu zaciąganych kredytów, brak umiejętności gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi oraz brak ofert pracy dostosowanych do niskich kwalifikacji zawodowych społeczności Romskiej. Dużym wyzwaniem w pracy ze społecznością Romską jest brak motywacji do zmiany obecnego sposobu życia oraz postawa roszczeniowa.

Program Integracji Społeczności Romskiej na lata 2014-2020

OPS Łącko w okresie od maja do grudnia 2020 r. realizował zadania w ramach Programu Integracji Społeczności Romskiej w Polsce na lata 2014-2020:

1. Zrealizowano zadanie pn. „Zmiana sytuacji zdrowotnej Romów”

Cele:

1. Kontynuacja działań zmierzających do poprawy warunków zdrowotnych wśród społeczności romskiej polegających na zgłębianiu zdiagnozowanych problemów i rozpoznanych potrzeb.
2. Zwiększenie dostępności do lekarstw.
3. Promowanie higieny osobistej.

Efekty zadania:

1. Zaopatrzenie w podstawowe leki zlecane na receptę przez lekarza.
2. Zaopatrzenie w paski do glukometrów, środki opatrunkowe, szczepionki skojarzone, antykoncepcje hormonalną, środki higieniczne
3. Zwiększenie dostępu do podstawowych lekarstw oraz urządzeń medycznych.

4. Podniesienie świadomości rodziców i dzieci o konieczności dbania o codzienną higienę osobistą.

W ramach projektu zatrudniono pielęgniarkę i położną.

16. Prognoza problemów społecznych

1. Zmieniająca się sytuacja demograficzna oznacza - w perspektywie do roku 2028 **Wzrost osób w wieku senioralnym.**

Należy kontynuować i intensyfikować działania zarówno w obszarze opieki jak i aktywizacji osób w wieku senioralnym. Osoba, która z powodu stanu zdrowia, nie może przebywać w miejscu zamieszkania powinna trafić do placówki całodobowej dostosowanej do jej indywidualnych potrzeb. Mając na uwadze wzrost liczby osób starszych w najbliższych latach, należy dążyć do utworzenia domu dziennego pobytu dla osób starszych i chorych. Konieczne jest też systematyczne monitorowanie sytuacji demograficznej i jej trendów w gminie – celem dokonania bieżącej sytuacji demograficznej.

W obszarze aktywizacji należy zadbać o wyrównanie dostępu do usług społecznych, np. klubów, placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych. Uwaga lokalnych polityków społecznych powinna koncentrować się nie tylko na pomocy dla samych seniorów, ale także ich rodzin.

2. Wraz ze starzeniem się populacji **wzrasta liczba osób niepełnosprawnych**. Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą, konieczna jest zatem polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy.

Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi jeżeli chodzi o ich edukację i aktywny udział w społeczeństwie. Sporych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa, oraz budowa dla tej grupy osób systemu wsparcia.

Równie istotnym elementem wsparcia osób niepełnosprawnych jest kwestia wsparcia materialnego przez publiczną pomoc społeczną w postaci świadczeń materialnych.

3. **Kryzys rodziny** przekładający się na upośledzenie jej funkcji wychowawczych winien zaktywizować system pomocy społecznej do aktywności szczególnie w rozwoju pracy

socjalnej oraz asystentury rodzin. Wzmacnianie rodziny, wraz z rozwojem atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego adresowanych do dzieci i młodzieży, winno przełożyć się na ograniczenie rozwoju zachowań o charakterze niedostosowania społecznego oraz patologii społecznej. System opieki nad dzieckiem pozbawionym właściwej opieki rodziców winien dalej rozwijać się zgodnie z potrzebami społecznymi, czyli m.in. proponować działania profilaktyczne i osłonowe dla rodzin niewydolnych wychowawczo, tak by jak najdłużej utrzymać dziecko w środowisku rodzinnym poprzez wsparcie systemowe w formie asystenta rodziny oraz specjalistyczne poradnictwo w formach indywidualnych oraz grupowych

4. Przemoc w rodzinie- wraz ze wzrostem świadomości społecznej, coraz więcej przypadków przemocy będzie ulegało ujawnieniu. W związku z powyższym instytucje samorządu lokalnego muszą wykazać aktywność w przychodzeniu z pomocą zarówno ofiarom przemocy, jak i poprzez promowanie dostępnych form pomocy dla osób doświadczających przemocy. Konieczna jest realizacja i rozwój działań profilaktycznych w tym obszarze w ramach realizowanych programów.

5. Bezrobocie- pozycja członków rodziny na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych. Sytuacja danej osoby na rynku pracy jest uzależniona od poziomu wykształcenia, płci i wieku. Bardzo wyraźnie widać, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia maleje zagrożenie ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Posiadane kwalifikacje oraz kompetencje społeczne zwiększają szansę osób wykluczonych na aktywny udział na otwartym rynku pracy. Tym samym beneficjenci pomocy społecznej wymagają profesjonalnego wsparcia w ramach realizowanej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych. Konieczne zatem jest dokształcanie kadry w tym zakresie. Niezbędne jest również aby były podejmowane aktywne działania OPS na rzecz ich klientów w szczególności osób pozostających bez pracy w ramach realizowanych projektów Unijnych.

Również zabezpieczenie socjalne (świadczenia materialne) stają się niezbędnym elementem systemu pomocy celem zmiany ich sytuacji materialnej jak również społeczno-zawodowej i tym samym rodzinnej. Bez tego typu form wsparcia liczba rodzin wykluczonych społecznie będzie systematycznie rosła. Konieczne jest też monitorowanie występujących problemów społecznych na obszarze gminy.

17. Analiza SWOT

W planowaniu strategicznym istotne są techniki analityczne i konstruktywne opracowywanie wniosków ze zgromadzonych informacji. Jedną z takich technik, mającą uniwersalne zastosowanie jest analiza SWOT. Dzieli ona badane czynniki na dwie grupy: wewnętrzne i zewnętrzne. Każda z tych dwóch grup może mieć oddziaływanie pozytywne i negatywne. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: Strengths (silne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Określenie silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń pozwala zdefiniować sytuację wyjściową. Dzięki temu można wyznaczyć optymalny kierunek działań, opierając się na 4 założeniach:

- Opieranie się na silnych stronach, by wykorzystać szanse.
- Przewycięzanie słabości dzięki posiadanym szansom.
- Używanie silnych stron, by zatrzymać zagrożenia.
- Diagnozowanie zagrożeń, które uwypuklają słabe strony.

Wnioski z tej analizy pozwolą ocenić, w jakim stopniu organizacja jest przygotowana do realizacji celów strategicznych, o których mowa w dalszej części opracowania.

Analiza SWOT polityki społecznej w Gminie Łącko

Mocne strony	Słabe strony
- wypracowane procedury działania OPS w Łącku - wykwalifikowana kadra OPS w Łącku - prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych celem zapobiegania problemom uzależnienia i przemocy w rodzinie - aktywna polityka władz samorządowych skierowana na rozwiązywanie problemów społecznych - współpraca z jednostkami zamiejscowymi (np. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w	- wąska oferta lokalnego rynku pracy - ograniczone środki finansowe na prowadzenie kompleksowej polityki społecznej na terenie gminy - brak wielopodmiotowej i spójnej współpracy w zakresie pracy z osobami ze społeczności romskiej - brak opracowania i realizacji „Programu integracji społeczności romskiej” na terenie gminy Łącko

Nowym Sączu, Komisariat Policji w Starym Sączu, PCPR w Nowym Sączu) - Mieszkanie Chronione na terenie Gminy Łącko - dostęp do pomocy psychologicznej i terapeutycznej na terenie gminy - dostęp do pomocy Radcy Prawnego na terenie gminy - działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin w kryzysie - działalność Klubu Seniora - działalność na terenie Gminy Łącko Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży - dobra dostępność do usług medycznych - skoordynowany system diagnozowania i zwalczania problemów społecznych - realizacja projektów w odpowiedzi na pojawiające się problemy społeczne - skuteczność władz samorządowych w pozyskiwaniu środków finansowych	- bardzo trudne warunki mieszkaniowe społeczności Romskiej - brak mieszkania dla rodzin doświadczających przemocy domowej - brak wielopodmiotowej i spójnej współpracy w zakresie zakładania oraz prowadzenia procedury „Niebieska Karta”
Szanse	Zagrożenia
- polityka krajowa ukierunkowana na wspieranie rodziny - przepisy prawne ułatwiające aktywizację społeczno- zawodową osób niepełnosprawnych - polityka krajowa ukierunkowane na wsparcie seniorów - wzrost świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów	- wysoki odsetek osób starszych w Gminie Łącko - skutki społeczno-ekonomiczne pandemii COVID-19 - stereotypy i uprzedzenia wobec osób zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem społecznym - stereotypy i uprzedzenia wobec osób ze społeczności Romskiej - niska frekwencja uczniów ze społeczności Romskiej w szkołach

	- brak kwalifikacji zawodowych wśród społeczności Romskiej - brak zaangażowania społeczności romskiej w poprawę swojej sytuacji socjalno-bytowej - wzrost zaburzeń i problemów psychicznych w społeczeństwie - wzrost ryzyka pojawienia się uzależnień od alkoholu i narkotyków - wzrost ryzyka zjawiska przemocy domowej oraz przemocy rówieśniczej
--	--

Wymieniony powyżej zestaw silnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń obejmuje kilka różnych obszarów, chociaż nie wyczerpuje katalogu problemów społecznych, z którymi gminie może przyjść się zmierzyć. Powyższe zagadnienia są jednak kluczowymi dla planowania i realizowania celów strategicznych. Analiza posłuży także do zdefiniowania założeń i określenia kierunków działań strategicznych.

18. Wnioski z diagnozy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy zasobów Gminy Łącko, wskazano kluczowe problemy społeczne, na których powinny skupić się działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej, aby z jednej strony eliminować źródła tych problemów, ale z drugiej minimalizować ich skutki.

Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie gminy to:

1. Starzenie się społeczeństwa
2. Problemy osób niepełnosprawnych
3. Uzależnienia i ich skutki
4. Przemoc w rodzinie
5. Bezrobocie
6. Zdrowie psychiczne
7. Brak spójnej polityki lokalnej w zakresie integracji społeczności Romskiej

W oparciu o zdiagnozowane problemy powinny zostać opracowane priorytetowe obszary działań w zakresie polityki społecznej dla Gminy Łącko. Istotnym aspektem, który należy uwzględnić w przy wyznaczaniu celów strategicznych, jest zmiana w strukturze społeczno-ekonomicznej wywołana pandemią COVID-19. Będzie to bowiem rzutować na rozwój problemów społecznych w perspektywie 2022-2028.

19. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2021-2028

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT, zakłada się, że skutki niekorzystnych zjawisk i problemów, zidentyfikowanych na terenie Gminy Łącko można ograniczyć poprzez wprowadzenie zmian oraz kontynuację programów i projektów z zakresu polityki społecznej, które przynoszą zauważalne rezultaty. Możliwa jest również poprawa jakości życia mieszkańców oraz intensyfikacja rozwoju społeczno-gospodarczego, pod warunkiem zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych na inwestycje w tym zakresie.

W horyzoncie czasowym 2022-2028 władze krajowe i samorządowe będą podejmować działania zmierzające do ograniczenia skutków pandemii COVID-19. W związku z tym, należy uwzględnić przesunięcie priorytetów w polityce społecznej państwa, a jednocześnie przewidzieć potrzebę wprowadzenia programów z tego zakresu w polityce lokalnej.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. W proces wdrażania strategii zostaną zaangażowane instytucje publiczne i jednostki administracyjne Gminy Łącko, a także przedstawiciele społeczności lokalnej oraz podmioty społeczne i gospodarcze, działające na terenie Gminy.

Prognozowane działania przyczynią się do:

1. poprawy stanu zdrowia i sprawności fizycznej, a także zapewnienia wykwalifikowanej opieki dla osób zależnych, w szczególności starszych i z niepełnosprawnością,
2. poprawy sytuacji socjalno- bytowej osób z niepełnosprawnościami,
3. zapobiegania oraz redukcji przyczyn i skutków uzależnień, szczególnie w przypadku osób nieletnich,
4. umożliwienia dogodnych warunków kształcenia i zaspokojenia potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży,

5. sprawnego identyfikowania przypadków przemocy w rodzinie,
6. zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego najuboższym mieszkańcom gminy,
7. podniesienia kompetencji i potencjału osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
8. zwiększenia świadomości na temat zdrowia psychicznego,
9. większej integracji społeczności Romskiej

Prognozowane zmiany powinny prowadzić do włączenia i integracji społecznej oraz zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji. Powinny również niwelować dysproporcje socjo-ekonomiczne i dawać mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa.

20. Kierunki i zakres działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej Gminy Łącko oraz analizę SWOT, sformułowane zostały kluczowe obszary i kierunki działań, na których opierać się będą cele strategiczne.

Jednym z istotniejszych kierunków działań jest zapewnienie opieki i zabezpieczenie potrzeb osób starszych. W związku ze zwiększającym się odsetkiem seniorów wśród mieszkańców gminy, niezbędne jest jak najwcześniejsze podjęcie działań niwelujących skutki tego zjawiska w przyszłości. Wśród tych działań należy uwzględnić:

1. Zapewnienie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania seniora, a także ciągły rozwój i podnoszenie jakości tych usług.
2. Rozwój ukierunkowanych usług rehabilitacyjnych, prowadzących do utrzymania kondycji i samodzielności osób w podeszłym wieku.
3. Aktywizacja społeczna seniorów poprzez promowanie idei wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej.
4. Zapewnienie łatwego dostępu seniorom do specjalistycznych usług prawnych, psychologicznych i socjalnych.

5. Zachęcanie osób starszych do rozwoju kompetencji, szczególnie z zakresu posługiwania się narzędziami komunikacji na odległość.
6. Włączenie osób w wieku senioralnym w życie społeczne gminy poprzez wspieranie inicjatyw społecznych i organizacji pozarządowych skupionych na społecznej integracji seniorów.

Drugim kierunkiem jest poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez:

1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności.
2. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami możliwie jak najszerszego dostępu do uczestnictwa w życiu społecznym.
3. Wdrażanie rozwiązań architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych w jednostkach publicznych celem zapewnienia dostępności do usług oferowanych przez te jednostki.
4. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych
5. Podjęcia działań na rzecz odciążenia opiekunów osób z niepełnosprawnością

Problem uzależnień ma wiele wymiarów i skutkuje problemami w innych obszarach życia. Nie może być więc pominięty w perspektywie działań, ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. Szczególnej uwadze należy poświęcić profilaktykę i przeciwdziałanie uzależnieniom dzieci i młodzieży – grupy niezwykle podatnej na uzależnienia. W tym obszarze należy skoncentrować się na:

1. Promocji zdrowego i aktywnego stylu życia, w szczególności uprawiania sportu, turystyki i rekreacji.
2. Zapewnienie przestrzeni, w której dzieci i młodzież mogą się rozwijać i w sposób aktywny spędzać czas wolny.
3. Wdrażanie programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, nikotyny, dopalaczy i innych używek.

4. Wsparcie dla osób uzależnionych i ich rodzin poprzez dostęp do usług psychologicznych.
5. Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych na temat poszczególnych rodzajów uzależnień.

Kolejnym obszarem, który należy uwzględnić w planowaniu działań strategicznych jest problem przemocy w rodzinie. Ze względu na jego specyfikę, powinno się skupić na właściwym i skutecznym diagnozowaniu przypadków przemocy i podejmowanie działań interwencyjnych. Są to przede wszystkim:

1. Skuteczne diagnozowanie przypadków przemocy.
2. Zapewnienie bezpiecznego dostępu do wykwalifikowanej pomocy terapeutycznej i opiekuńczej dla ofiar przemocy w rodzinie.
3. Współpraca jednostek policji, Ośrodka Pomocy Społecznej, a także jednostek oświatowych, ochrony zdrowia oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie procedury Niebieskie Karty.
4. Umożliwienie dostępu do wiedzy na temat możliwości i sposobów radzenia sobie z przejawami przemocy w rodzinie.
5. Podejmowanie i ewaluowanie działań edukacyjno-korekcyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie.

Bezrobocie jest zjawiskiem oddziałującym na sytuację ekonomiczną, a co za tym idzie trudność w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych i zapewnieniu bezpieczeństwa socjalnego. Brak dochodów, a także brak możliwości zatrudnienia i zarobkowania utrudnia wyjście z trudnej sytuacji. Ośrodek Pomocy Społecznej powinien skupić się na:

1. Udzielaniu wsparcia finansowego oraz pomoc w naturze osobom i rodzinom, które nie są w stanie poprawić swojej sytuacji ekonomicznej bez zewnętrznego wsparcia, z powodu ograniczeń w zakresie posiadanych środków, uprawnień i potencjału.
2. Zapewnieniu dostępu do usług rozwojowych i doradczych, zwiększających potencjał i szanse na rynku pracy osób pozostających bez stałego zatrudnienia.

3. Informowanie o dostępnych formach aktywizacji zawodowych o raz dostępnych możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
4. Działania we współpracy z innymi podmiotami na rzecz poprawy sytuacji ekonomicznej osób bezrobotnych.
5. Współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy dla powiatu nowosądeckiego w Nowym Sączu.

W związku z pogarszającą się kondycją psychiczną polskiego społeczeństwa w ostatnich latach, dodatkowo nasiloną zmianami, lękiem i izolacją, wywołanymi skutkami pandemii COVID-19. Istotne jest w najbliższej perspektywie czasowej położenie większego nacisku na aspekt zdrowia psychicznego. Problemy psychiczne związane ze stresem, depresją, osamotnieniem i innymi przyczynami, dotyczą różnych grup społecznych. Podatne są na nie dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy. Należy podejmowane działania ukierunkowane na pomoc określonej grupie społecznej. Wśród najistotniejszych działań należy wymienić:

1. Zapewnienie dostępu do usług psychologicznych i terapeutycznych dla osób potrzebujących wsparcia.
2. Promowanie współpracy międzypokoleniowej celem zapewnienia kontaktów społecznych pomiędzy dziećmi, a seniorami.
3. Uświadamianie mieszkańców na temat zdrowia psychicznego i problemów z nim związanych, poprzez prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych.
4. Zapewnienie dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Opisane powyżej kierunki działań uwzględniają wykorzystanie potencjału oraz współpracy lokalnych instytucji w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Tylko dzięki wspólnym, skoordynowanym działaniom, możliwe jest realizowanie strategii.

21. Cele strategiczne i operacyjne

W wyniku przeprowadzonych analiz przyjęto za **cel generalny** Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2028:

„Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczaniu obszarów wykluczenia społecznego”

Wyznaczono 6 celów strategicznych, do których należą:

CEL STRATEGICZNY I:

ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ.

Cele szczegółowe:

- I.1. Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych.
- I.2. System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem.
- I.3. System wsparcia na rzecz osób ubogich i podlegających wykluczeniu społecznemu.
- I.4. Ograniczenie zjawisk uzależnień i przemocy oraz redukcja ich skutków.
- I.5. Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej.
- I.6. Zapewnienie zgodnej ze standardami, jakości i sprawności funkcjonowania pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY II:

TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH UMACNIANIU INSTYTUCJI RODZINY.

Cele szczegółowe:

- II.1. Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- II.2. Tworzenie systemu poradnictwa, edukacji i wspierania rodziny.
- II.3. Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku rodzinnego.
- II.4. Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodziny.
- II.5. Promowanie współpracy międzypokoleniowej.
- II 6, Niwelowanie skutków wystąpienia uzależnienia w rodzinie.

CEL STRATEGICZNY III

POPRAWIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM.

Cele szczegółowe:

- III 1. Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska starości i niepełnosprawności.
- III 2. Rozbudowa systemu wsparcia na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.
- III 3. Poszukiwanie nowych form wsparcia dla osób starszych i/lub z niepełnosprawnością
- IV 4 Poprawa warunków mieszkaniowych społeczności romskiej

CEL STRATEGICZNY IV

TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ZDROWIU, W TYM ZDROWIU PSYCHICZNEMU.

- IV 1. Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia.
- IV 2. Monitorowanie dostępu do usług medycznych na terenie Gminy Łacko
- IV 3. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- IV 4. Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuta)

CEL STRATEGICZNY V

TWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU KAPITAŁU KULTUROWEGO ORAZ EDUKACYJNEGO.

- V 1. Dostęp mieszkańców Gminy do szerokiej oferty kulturalnej oraz edukacyjnej
- V 2. Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych oraz środowiskowych
- V 3. Działania na rzecz większej partycypacji uczniów ze społeczności Romskiej w edukacji.

CEL STRATEGICZNY VI

OGRANICZENIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW PANDEMII COVID-19.

Cele szczegółowe:

- VI.1. Diagnozowanie i monitorowanie skutków pandemii COVID-19.
- VI.2. Stworzenie systemu wsparcia psychologicznego dla osób zmagających się ze skutkami pandemii COVID-19.

Wskaźniki realizacji celów ustalono w taki sposób, aby można je było analizować i porównywać w zakresie corocznych sprawozdań, jak również innych raportów monitorujących

przebieg zachodzących zmian. Wskaźniki realizacji przedstawia poniższa tabela.

CEL STRATEGICZNY I - zintegrowany system pomocy społecznej

Działanie	Wskaźnik w danym roku kalendarzowym
Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych Gminy Łącko	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej
Monitoring problemu bezrobocia	Liczba osób zarejestrowanych w PUP jako osoby bezrobotne
Ograniczanie skutków bezrobocia dla rodziny	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z tytułu bezrobocia
Działania na rzecz rozwiązania problemu bezrobocia	Liczba osób korzystająca z warsztatów i kursów aktywizujących zawodowo
Praca socjalna z osobami bezrobotnymi w celu ich aktywizacji zawodowej	Liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną
Gromadzenie informacji o projektach skierowanych do osób bezrobotnych realizowanych na terenie gminy, powiatu	Liczba informacji o realizowanych projektach
Monitorowanie zjawiska ubóstwa na terenie Gminy Łącko	Liczba osób korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową	Liczba osób w rodzinach, którym udzielona wsparcia finansowego lub rzeczowego z tytułu ubóstwa
Monitorowanie skali problemu uzależnienia na terenie Gminy Łącko	Liczba osób objęta pomocą przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Współpraca z Ośrodkami Odwykowymi	Liczba skierowań na leczenie odwykowe
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa	Liczba osób z problemem alkoholowym i/lub z rodziny osoby dotkniętej tym

osobom z problemem alkoholowym	problemem, którym udzielono porady
Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	Liczba spotkań z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych
Opracowywanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej.	Liczba raportów z monitoringu i ewaluacji programu
Kontynuacja działań Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin w kryzysie	Liczba osób objętych wsparciem Punktu Konsultacyjnego
Systematyczne doskazywanie pracowników socjalnych w zakresie wdrażania nowych instrumentów pracy socjalnej	Liczba szkoleń
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Liczba rodzin objętych pomocą OPS w Łącku z tytułu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej.
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych.	Liczba rodzin objęta wsparciem systemu świadczeń rodzinnych
Realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	Liczba raportów z ewaluacji
Monitorowanie skali problemu przemocy domowej na terenie Gminy Łącko	Liczba założonych „Niebieskich Kart”
Kontynuacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba szkoleń
--	----------------

CEL STRATEGICZNY II - tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

Działanie	Wskaźniki w danym roku kalendarzowym
Organizacja czasu pozalekcyjnego przez szkoły.	Liczba świetlic szkolnych
Realizacja Programu Karta Dużej Rodziny	Liczba wydanych kart
Organizowanie festynów lub innych wydarzeń rodzinnych	Liczba wydarzeń
Organizowanie inicjatyw promujących współpracę międzypokoleniową	Liczba inicjatyw
Pomoc finansowa dla rodzin wielodzietnych	Liczba rodzin, która otrzymała wsparcie finansowe z tytułu wielodzietności
Realizacja przez OPS w Łącku programu w zakresie dożywiania	Liczba osób objętych dożywianiem

CEL STRATEGICZNY III - poprawienie jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem

Działanie	Wskaźnik w danym roku kalendarzowym
Monitorowanie zjawiska niepełnosprawności w Gminie Łącko	Liczba osób, którym została orzeczona niepełnosprawność

Wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnością	Liczba osób, którym udzielono wsparcia finansowego z tytułu niepełnosprawności
Rozwój usług opiekuńczych	Liczba osób starszych, którym świadczone są usługi opiekuńcze
Kontynuowanie działalności Klubu Seniora	Liczba aktywnych uczestników Klubu Seniora
Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji ze środowiskiem lokalnym niepełnosprawnych mieszkańców gminy	Liczba osób z niepełnosprawnością, którym udzielona wsparcia w formie pracy socjalnej
Kontynuowanie działalności Mieszkania Chronionego	Liczba osób w Mieszkaniu Chronionym
Poszukiwanie nowych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i/lub ich rodzin	Liczba nowych, dostępnych form wsparcia
Poprawa warunków mieszkaniowych społeczności Romskiej	Liczba rodzin ze społeczności Romskiej, której warunki mieszkaniowe uległy poprawie
Realizacja projektów na rzecz integracji społeczności Romskiej	Liczba realizowanych projektów

CEL STRATEGICZNY IV - tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu, w tym zdrowiu psychicznemu

Działanie	Wskaźnik w danym roku kalendarzowym
Monitorowanie dostępu do usług medycznych	Liczba NZOZ świadczących usługi medyczne w ramach kontraktu z NFZ
Dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych	Liczba osób objętych wsparciem w formie specjalistycznych usług opiekuńczych

Dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba osób objętych wsparciem w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba specjalistów świadczących usługi
Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologa i psychoterapeuty na terenie Gminy Łącko	Ilość osób, która skorzystała ze wsparcia psychologa i/lub terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym dla osób i rodzin w kryzysie
Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia	Liczba inicjatyw

CEL STRATEGICZNY V - tworzenie warunków dla rozwoju kapitału kulturowego oraz edukacyjnego

Działanie	Wskaźnik w danym roku kalendarzowym
Realizacja projektów w obszarze edukacji i/lub kultury ze środków zewnętrznych	Liczba projektów
Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych	Liczba świetlic szkolnych
Zapewnienie dostępu do świetlic profilaktycznych	Liczba świetlic profilaktycznych
Przygotowanie dzieci ze społeczności Romskiej (językowe, społeczno- kulturowe) do edukacji	Liczba dzieci ze społeczności Romskiej uczęszczająca do przedszkola
Uczestnictwo dzieci ze społeczności Romskiej w edukacji	Liczba dzieci ze społeczności romskiej uczęszczająca do Szkoły Podstawowej

Zapewnienia dostępu do Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Łącko	Liczba dzieci uczęszczających do Placówki
--	---

CEL STRATEGICZNY VI - ograniczenie negatywnych skutków pandemii covid-19.

Działanie	Wskaźnik w danym roku kalendarzowym
Monitorowanie skutków pandemii	Liczba nowych rodzin korzystających z pomocy w OPS Łącku
Organizowanie wydarzeń na rzecz integracji lokalnej społeczności	Liczba wydarzeń
Wsparcie psychologiczne dla osób zmagających się ze skutkami pandemii	Liczba osób, która skorzystała ze wsparcia

22. Harmonogram, podmioty odpowiedzialne za realizację strategii, źródła finansowania

Działania	Podmioty odpowiedzialne	Środki finansowania
Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych Gminy Łącko	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitoring problemu bezrobocia	OPS w Łącku, PUP dla powiatu nowosądeckiego	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Ograniczanie skutków bezrobocia dla rodziny	OPS w Łącku, PUP dla powiatu nowosądeckiego	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Działania na rzecz rozwiązania problemu bezrobocia	OPS w Łącku, PUP dla powiatu nowosądeckiego	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Praca socjalna z osobami bezrobotnymi w celu ich aktywizacji zawodowej	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Gromadzenie informacji o projektach skierowanych do osób bezrobotnych realizowanych na terenie gminy, powiatu	OPS w Łącku, PUP dla powiatu nowosądeckiego	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitorowanie zjawiska ubóstwa na terenie Gminy Łącko	OPS w Łącku, jednostki organizacyjne Gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitorowanie skali problemu uzależnienia na terenie Gminy Łącko	OPS w Łącku, GKRPA	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Współpraca z Ośrodkami Odwykowymi	GKRPA, OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym	GKRPA, OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	GKRPA, OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Opracowywanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej.	GKRPA	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Kontynuacja działań Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin w kryzysie	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Systematyczne doszkalać pracowników socjalnych w zakresie wdrażania nowych instrumentów pracy socjalnej	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji	PCPR, OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

opiekuńczo – wychowawczych		
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo	PCPR, OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitorowanie skali problemu przemocy domowej na terenie Gminy Łącko	Policja, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, OPS w Łącku, Służba Zdrowia, Oświata	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Kontynuacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja czasu pozalekcyjnego przez szkoły.	Jednostki organizacyjne Gminy, GOK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Realizacja Programu Karta Dużej Rodziny	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizowanie festynów lub innych wydarzeń rodzinnych	Jednostki organizacyjne gminy, GOK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizowanie inicjatyw promujących współpracę międzypokoleniową	Jednostki organizacyjne gminy, OPS w Łącku, Klub Seniora	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Pomoc finansowa dla rodzin wielodzietnych	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja przez OPS w Łącku programu w zakresie dożywiania	OPS w Łącku, SCUW	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitorowanie zjawiska niepełnosprawności w Gminie Łącko	PCPR, OPS w Łącku, Powiatowy Zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, jednostki organizacyjne gminy, służba zdrowia	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnością	PCPR, OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Rozwój usług opiekuńczych	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Kontynuowanie działalności Klubu Seniora	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji ze środowiskiem lokalnym niepełnosprawnych mieszkańców gminy	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Kontynuowanie działalności Mieszkania Chronionego	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Poszukiwanie nowych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i/lub ich rodzin	OPS w Łącku, jednostki organizacyjne gminy, PCPR	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Poprawa warunków mieszkaniowych społeczności Romskiej	Jednostki organizacyjne gminy, ZGK w Łącku, OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja projektów na rzecz integracji społeczności Romskiej	Jednostki organizacyjne gminy, OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Monitorowanie dostępu do usług medycznych	Jednostki organizacyjne gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologa i psychoterapeuty na terenie Gminy Łącko	Jednostki organizacyjne gminy, OPS w Łącku, służba zdrowia	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia	GOK, służba zdrowia	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja projektów w obszarze edukacji i/lub kultury ze środków zewnętrznych	GOK, SCUW, Oświata	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych	SCUW, Oświata	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępu do świetlic profilaktycznych	GKRPA	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Przygotowanie dzieci ze społeczności Romskiej (językowe, społeczno-kulturowe) do edukacji	Oświata, OPS w Łącku, jednostki organizacyjne gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Uczestnictwo dzieci ze społeczności Romskiej w edukacji	Oświata, OPS w Łącku, jednostki organizacyjne gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienia dostępu do Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Łącko	OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitorowanie skutków pandemii	Służba zdrowia, OPS w Łącku, jednostki organizacyjne gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizowanie wydarzeń na rzecz integracji lokalnej społeczności	GOK, OPS w Łącku, jednostki organizacyjne gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Wsparcie psychologiczne dla osób zmagających się ze skutkami pandemii	Służba zdrowia, OPS w Łącku	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
---	-----------------------------	---

Działanie zapisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącką będą sukcesywnie realizowane w okresie od 2022 roku do 2028 roku.

Działania	Rok						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych Gminy Łącko	X	X	X	X	X	X	X
Monitoring problemu bezrobocia	X	X	X	X	X	X	X
Ograniczanie skutków bezrobocia dla rodziny	X	X	X	X	X	X	X
Działania na rzecz rozwiązania problemu bezrobocia	X	X	X	X	X	X	X
Praca socjalna z osobami bezrobotnymi w celu ich aktywizacji zawodowej	X	X	X	X	X	X	X
Gromadzenie informacji o projektach skierowanych do osób bezrobotnych realizowanych na terenie gminy, powiatu	X	X	X	X	X	X	X

Monitorowanie zjawiska ubóstwa na terenie Gminy Łącko	X	X	X	X	X	X	X
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową	X	X	X	X	X	X	X
Monitorowanie skali problemu uzależnienia na terenie Gminy Łącko	X	X	X	X	X	X	X
Współpraca z Ośrodkami Odwykowymi	X	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym	X	X	X	X	X	X	X
Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	X	X	X	X	X	X	X
Opracowywanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej.	X	X	X	X	X	X	X
Kontynuacja działań Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin w kryzysie	X	X	X	X	X	X	X
Systematyczne doszkąlanie pracowników socjalnych w zakresie wdrażania nowych	X	X	X	X	X	X	X

instrumentów pracy społecznej							
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	X	X	X	X	X	X	X
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo	X	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych	X	X	X	X	X	X	X
Realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	X	X	X	X	X	X	X
Monitorowanie skali problemu przemocy domowej na terenie Gminy Łącko	X	X	X	X	X	X	X
Kontynuacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego	X	X	X	X	X	X	X
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	X	X	X	X	X	X	X
Organizacja czasu pozalekcyjnego przez szkoły.	X	X	X	X	X	X	X

Realizacja Programu Karta Dużej Rodziny	X	X	X	X	X	X	X
Organizowanie festynów lub innych wydarzeń rodzinnych	X	X	X	X	X	X	X
Organizowanie inicjatyw promujących współpracę międzypokoleniową	X	X	X	X	X	X	X
Pomoc finansowa dla rodzin wielodzietnych	X	X	X	X	X	X	X
Realizacja przez OPS w Łącku programu w zakresie dożywiania	X	X	X	X	X	X	X
Monitorowanie zjawiska niepełnosprawności w Gminie Łącko	X	X	X	X	X	X	X
Wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnością	X	X	X	X	X	X	X
Rozwój usług opiekuńczych	X	X	X	X	X	X	X
Kontynuowanie działalności Klubu Seniora	X	X	X	X	X	X	X
Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji ze środowiskiem lokalnym niepełnosprawnych mieszkańców gminy	X	X	X	X	X	X	X
Kontynuowanie działalności Mieszkania Chronionego	X	X	X	X	X	X	X
Poszukiwanie nowych form wsparcia dla osób z	X	X	X	X	X	X	X

niepełnosprawnością i/lub ich rodzin							
Poprawa warunków mieszkaniowych społeczności Romskiej	X	X	X	X	X	X	X
Realizacja projektów na rzecz integracji społeczności Romskiej	X	X	X	X	X	X	X
Monitorowanie dostępu do usług medycznych	X	X	X	X	X	X	X
Dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych	X	X	X	X	X	X	X
Dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	X	X	X	X	X	X	X
Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	X	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologa i psychoterapeuty na terenie Gminy Łącko	X	X	X	X	X	X	X
Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia	X	X	X	X	X	X	X
Realizacja projektów w obszarze edukacji i/lub kultury ze środków zewnętrznych	X	X	X	X	X	X	X

Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych	X	X	X	X	X	X	X
Zapewnienie dostępu do świetlic profilaktycznych	X	X	X	X	X	X	X
Przygotowanie dzieci ze społeczności Romskiej (językowe, społeczno-kulturowe) do edukacji	X	X	X	X	X	X	X
Uczestnictwo dzieci ze społeczności Romskiej w edukacji	X	X	X	X	X	X	X
Zapewnienia dostępu do Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Łącko	X	X	X	X	X	X	X
Monitorowanie skutków pandemii	X	X	X	X	X	X	X
Organizowanie wydarzeń na rzecz integracji lokalnej społeczności	X	X	X	X	X	X	X
Wsparcie psychologiczne dla osób zmagających się ze skutkami pandemii	X	X	X	X	X	X	X

23. Ramy finansowe

Polityka społeczna, wspieranie rodzin, przeciwdziałanie wszelkim formom wykluczenia i marginalizacji, a także zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, podnoszenie jakości życia mieszkańców Gminy Łącko i przeciwdziałanie problemom społecznym to niezwykle ważne obszary prowadzenia polityki lokalnej. Działanie z tego zakresu powinny stanowić priorytet wśród zadań publicznych gminy. W ostatnich latach zadania z zakresu

polityki społecznej były prowadzone w sposób zrównoważony, odpowiadający na potrzeby i zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łącko na lata 2016-2021. Gwarantowało to skuteczne pozyskiwanie środków i stabilny sposób ich wydatkowania. Kształtowanie polityki społecznej na lata 2022-2028 nie przewiduje zasadniczych zmian w finansowaniu działań socjalnych.

Można wyróżnić 3 kluczowe źródła finansowania działań z zakresu polityki społecznej dla Gminy Łącko. Pierwszym z nich jest finansowanie z budżetu państwa, które prowadzi ogólnopolskie programy i projekty pomocy socjalnej. Drugim są fundusze własne Gminy Łącko a trzecim jest udział funduszy Unii Europejskiej i innych źródeł zewnętrznych.

Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji, a także grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Ramy finansowe działań z zakresu polityki społecznej na lata 2022-2028 przedstawiono poniżej.

2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
23 460 000,00 PLN	14 400 000,00 PLN	14 970 000,00 PLN	15 570 000,00 PLN	16 200 000,00 PLN	16 850 000,00 PLN	17 510 000,00 PLN

Ramy finansowe będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu Gminy Łącko oraz dostępne środki zewnętrzne.

24. Monitoring i ewaluacja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łącko na lata 2022-2028 jest dokumentem, który powinien integrować działania podejmowane przez lokalne instytucje. Jego wdrożenie wymaga więc zainteresowania i zaangażowania nie tylko ze strony władz

samorządowych, ale też poszczególnych jednostek, organizacji samorządowych i wszystkich mieszkańców. Tylko poprzez wspólny wysiłek można osiągnąć zamierzone cele.

Wdrażanie strategii powinno być monitorowane w sposób ciągły, aby reagować na pojawiające się niespójności i optymalizować działania w obszarze polityki społecznej. Systematyczna ocena realizowanych działań pozwala na modyfikację ich kierunku w przypadku wystąpienia istotnych zmian społecznych.

Monitoring rozumiany jest jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych dotyczących prowadzonych działań, wdrażanych projektów bądź całej strategii, tak w aspekcie finansowym jak i rzeczowym. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych problemów społecznych. Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który to polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości. Ewaluację strategii należy rozumieć jako systematyczne zbieranie informacji na temat działań, charakterystyki i efektów programu w celu ocenienia strategii, poprawy jej skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania.

Cele prowadzenia ewaluacji można ująć w czterech zasadniczych punktach:

- 1) kontrola nad działaniem władz publicznych oraz zwiększanie przejrzystości tych działań,
- 2) zwiększanie skuteczności i efektywności projektów i programów podejmowanych przez sektor publiczny;
- 3) kształtowanie kierunków i priorytetów działalności sektora publicznego,
- 4) poznawanie mechanizmów programów i projektów

Realizacja działań przewidzianych w celach operacyjnych niniejszej strategii odbywać się będzie w ramach kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych gminy. Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, o których mowa w niniejszym w

niniejszym dokumencie, będzie coroczne sprawozdanie z realizacji strategii. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

1. Zespół wdrażający strategię: Wójt Gminy zarządzeniem wewnętrznym powoła zespół ds. strategii rozwiązywania problemów społecznych
2. Roczna ocena wdrażania strategii

Zespół wdrażający Strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku w celu oceny poziomu wdrożenia poszczególnych celów i kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie. Zespół powinien przedstawić swoją ocenę Wójtowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

Spis tabel:

Tabela 1: Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci.....	14
Tabela 2: Ogólna liczba zawartych małżeństw w Gminie Łącku w roku 2020 z uwzględnieniem wieku.....	16
Tabela 3: Liczba dzieci uczęszczająca do szkół podstawowych.....	19
Tabela 4: Liczba rodzin korzystających z pomocy z uwzględnieniem powodu udzielenia pomocy	37
Tabela 5: Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.	39
Tabela 6: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2020 r.	39
Tabela 7: Wskaźniki deprivacji lokalnej.	40
Tabela 8: Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	40
Tabela 9: Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w 2020 roku.....	41